

Bestuursrapportage 2015

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE LELYSTAD
telefoon: (0320) 274 911
fax: (0320) 247 919
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Programma Veiligheid.....	7
2.1.	Algemeen	7
2.2.	Primaire waterkeringen op orde	10
2.3.	Regionale waterkeringen op orde	11
3.	Programma Voldoende water.....	13
3.1.	Voorkomen wateroverlast	13
3.2.	Anticiperen op watertekort	14
3.3.	Goed functionerend watersysteem	14
4.	Programma Schoon water.....	20
4.1.	Goede structuurdiversiteit	20
4.2.	Goede waterkwaliteit	21
4.3.	Goed omgaan met afvalwater	25
5.	Bedrijfsvoering	28
5.1.	Functionele overheid	28
5.2.	Organisatie & Omgeving	30
5.3.	Middelen	34
6.	Financiën en risico's.....	42
6.1.	Geactualiseerde prognose jaarresultaat 2015	42
6.2.	Vastgestelde begrotingswijzigingen	44
6.3.	In deze Berap voorgestelde begrotingswijzigingen	45
6.4.	Bestemmingsreserves.....	46
6.5.	Investeringen	48
6.6.	Risicoparaagraaf.....	50
6.7.	Financiering / Treasury	51
	Bijlage 1: Specificatie bij- en aframingen per programma	52

1. Inleiding

2015 is het jaar van de verkiezingen, een nieuw bestuur en een nieuw bestuursprogramma, maar ook van het WBP3, Samen Beter Werken en samenwerking in Waterkracht. In de afgelopen maanden is er veel werk verzet in ons beheergebied en binnen onze organisatie. Deze bestuursrapportage laat zien dat de uitvoering van de strategieën uit het WaterBeheerPlan 2+ en de Meerjarenbegroting 2015-2018 goed op schema liggen.

Verkiezingstijd

In maart van dit jaar hebben de verkiezingen plaatsgevonden. Een nieuw bestuur is gevormd, er is een inwerkprogramma geweest en in de periode na de verkiezingen is er hard gewerkt aan een nieuw bestuursprogramma. De rode draad in dit bestuursprogramma is waterbewustzijn; zichtbaarheid in het beheergebied bij burgers, bedrijven en gebiedspartners. Het bestuursprogramma krijgt op dit moment een nadere invulling door binnen de portefeuilles van de heemraden doelstellingen te formuleren op de thema's uit het bestuursprogramma.

15 jaar Zuiderzeeland

Naast dat 2015 het jaar van de verkiezingen is, is het ook een jubileumjaar voor Waterschap Zuiderzeeland. Vijftien jaar geleden is Waterschap Zuiderzeeland ontstaan uit een fusie van Heemraadschap Fleverwaard en Waterschap Noordoostpolder. Aan dit 15-jarig bestaan is op gepaste wijze aandacht besteed door een inspirerend symposium te organiseren, waarbij op basis van vier toekomstscenario's naar Flevoland over dertig jaar gekeken is. Bij dit symposium waren landelijke en regionale bestuurders en partners uitgenodigd.

Uitvoering met en in het gebied

Begin 2015 heeft het WaterBeheerPlan 3 (WBP3) ter inzage gelegen. Na een intensief traject met de organisatie, bestuurders, maar ook de partners in het gebied is een ontwerp WBP3 opgesteld. Een traject waarin wij actief met onze partners in gesprek zijn gegaan over de doelen van het waterschap; waardevol voor de zichtbaarheid en de aansluiting bij de belangen die spelen in ons beheergebied. In het vierde kwartaal van dit jaar zal dit WBP3 ter vaststelling aan de Algemene Vergadering worden voorgelegd.

In 2014 zijn de deltabeslissingen gepresenteerd. Dit betekent dat een einde is gekomen aan de beleidsontwikkeling en dat het deltaprogramma nu uitgewerkt wordt in maatregelen en de implementatie en uitvoering daarvan vorm krijgt. Het waterschap was in de fase van beleidsontwikkeling actief betrokken en blijft dit ook in de verdere uitwerking.

Ook bij de maatregelen die voortvloeien uit het Actieplan Bodem en Water zoekt het waterschap actief zijn betrokkenen in het gebied op. Via demonstraties zijn veehouders meegenomen in een praktische inkuilmethode, waardoor er geen nutriënten in het oppervlaktewater terechtkomen. Daarnaast worden vanaf dit jaar erfemissiescans uitgevoerd bij bedrijven waar gewerkt wordt met gewasbeschermingsmiddelen. Het waterschap werkt hierbij samen met LTO Noord Flevoland en Agrodīs

De periode van de versnelde aanleg van duurzame oevers loopt dit jaar ten einde. Tussen 2012 en 2015 was de opgave om 184,3 kilometers duurzame oever aan te leggen. Eind dit jaar is deze opdracht succesvol afgerond met een totale lengte van aangelegde duurzame oevers van 185,9 kilometer. De verkenningen voor een eventueel vervolg van de aanleg van duurzame oevers zijn in volle gang, waarbij meerdere scenario's worden uitgewerkt en waarbij ook bekeken wordt in hoeverre in extra inspanning nodig dan wel mogelijk is.

De werkzaamheden rond de buitendijkse gebieden zijn volop in gang; zeven van de tien gebieden zijn inmiddels op orde. In mei zijn de maatregelen bij Muiderzand uitgevoerd

en ook de maatregelen rond Parkhaven worden dit jaar nog afgerond. Bij de overige twee gebieden (Zeewolde en Eemhof) is een wat langere voorbereiding nodig, maar ook hier zullen de maatregelen uiterlijk in 2017 uitgevoerd zijn.

Innovatief en duurzaam

Het waterschap richt zich op innovatieve en duurzame ontwikkeling, om zo maatschappelijke meerwaarde te creëren. Een voorbeeld hiervan is de pilot Ephyra, waarbij gekeken wordt naar een innovatieve manier van slibvergisting. Ook het project 'Energie en Gemalen' richt zich op een verduurzaming van de energiehuishouding, door te kijken naar energiebesparing, duurzame inkoop en het zelf opwekken van energie.

Dynamiek intern

Het project Samen Beter Werken is volop in uitvoering, waarbij het doel is om een efficiënte, flexibele manier van werken te implementeren. In de afgelopen periode zijn de medewerkers meegenomen in wat Het Nieuwe Werken inhoudt en kan opleveren. Hiervoor is een Summer School georganiseerd met lezingen en werkbezoeken. De Algemene Vergadering heeft een bezoek gebracht aan het gemeentehuis van Lelystad. In de organisatie is veel enthousiasme om op een andere manier te gaan werken. Dit kwam onder andere naar voren bij de ideeënsessies die in groepen met alle medewerkers gehouden zijn.

Het waterschap is dit jaar en volgend jaar voorzitter van Waterkracht, de samenwerking met vier andere waterschappen op het gebied van ICT, Inkoop, Personele zaken en Zuiveren. Ook de centrale coördinatie en communicatie liggen in 2015 en 2016 bij Waterschap Zuiderzeeland. In de afgelopen periode is de sturing van Waterkracht geëvalueerd, waarbij acties voor het verbeteren/vergroten van de sturing zijn afgesproken. Ook is er meer scherpste gekomen in het formuleren van de resultaten op de vier werkgebieden.

Financieel gezond

Het waterschap heeft al een aantal jaren een gezonde, financiële basis. Dit is bereikt door onder andere het scherper begroten, waardoor een consistent tariefsbeleid gevolgd kan worden. Ook in 2015 is dit de richtlijn geweest. In juni van dit jaar heeft een herstructurering van de leningenportefeuille plaatsgevonden, waarbij alle oude leningen met een rente boven de 5% zijn omgezet in 2 nieuwe leningen met een rente onder de 2%. De lagere rente op de langlopende leningen draagt bij aan het beperken van de lasten op de langere termijn. Voor de belastingbetaler een gunstige ontwikkeling, omdat het in de toekomst bijdraagt aan een geringere tariefsontwikkeling.

Leeswijzer

De bestuursrapportage is opgebouwd uit een aantal programma's. In de hoofdstukken 2, 3 en 4 wordt de voortgang beschreven over de programma's. Hoofdstuk 5 gaat in op de voortgang van een aantal programma overstijgende onderwerpen. In hoofdstuk 6 komen de financiën en risico's aan de orde. De voortgang van de strategieën is aangegeven met behulp van een smiley. De betekenis van de smileys is als volgt:

	Realisatie resultaten volgens meerjarenbegroting
	Realisatie resultaten wijkt af van meerjarenbegroting
	Realisatie resultaten onder niveau van meerjarenbegroting, wijzigingsvoorstel noodzakelijk
	Realisatie nog niet gestart, geen conflict met planning
	De strategie is afgerond

2. Programma Veiligheid

2.1. Algemeen

Deltaprogramma

Op Prinsjesdag 2014 zijn de Deltabeslissingen gepresenteerd. Met de deltabeslissing Waterveiligheid (september 2014) maakt Nederland de stap naar een nieuw waterveiligheidsbeleid. Hierin staat de risicobenadering centraal en worden waterkeringen met een overstromingskans genormeerd. In 2017 krijgen de nieuwe normen wettelijke status. Het traject hiertoe is inmiddels door het Rijk opgestart.

Het Deltaprogramma is in 2015 een nieuwe fase ingegaan: van beleidsontwikkeling naar uitwerking, implementatie en uitvoering van de maatregelen.

Sinds de start (2008) is Waterschap Zuiderzeeland intensief betrokken geweest bij het Deltaprogramma. Ook in de uitvoeringsfase zal dit het geval zijn. Belangrijke projecten of trajecten waar we de komende jaren aan zullen werken zijn:

- implementatie van de nieuwe veiligheidsnorm;
- in samenwerking met Rijkswaterstaat en collega-waterschappen zijn we in 2015 gestart met het nader invullen van een flexibeler peil op het IJsselmeer en Markermeer. Parallel hieraan werkt Rijkswaterstaat aan een nieuw peilbesluit voor het IJsselmeer/Markermeer. Op dit proces zijn we nadrukkelijk aangehaakt. (zie ook hoofdstuk 3: Voldoende Water);
- verkennen van mogelijkheden om de wateraanvoer te beperken. Als onderdeel hiervan zijn we in 2015 in samenwerking met de provincie gestart met de eerste fase van een pilot om grondwater gericht te sturen op landbouwkavels (zie hiervoor ook hoofdstuk 3: Voldoende Water).

Pas in 2017 is het nieuwe toets- en ontwerpinstrumentarium beschikbaar. Waterschap Zuiderzeeland is aangehaakt bij de ontwikkeling. Om een gevoel te krijgen van de te verwachten opgave wordt momenteel voor een aantal locaties in beeld gebracht wat het verschil is tussen de huidige hoogte van de waterkeringen en de ontwerphoogte die hoort bij de nieuwe normen. Ook wordt gekeken naar de bekleding. De uitkomsten vormen de basis voor een verkenning van alternatieve versterkingsmogelijkheden.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Waterschap Zuiderzeeland zal in 2015 nauw betrokken blijven en meewerken aan de inhoudelijke uitwerking van de Deltabeslissingen.			✓

Reevediep

Reevediep heeft effect op Drontermeerdijk

Het project Reevediep (ook wel IJsseldelta-Zuid genoemd) heeft een effect op de Drontermeerdijk. In het project wordt bij Kampen een bypass gerealiseerd om wateroverlast in de IJsseldelta te voorkomen. In een hoogwatergeul wordt water via de bypass afgevoerd naar het Drontermeer. Het waterschap is intensief betrokken bij dit project en zet zich in op het borgen van de veiligheid, enerzijds door in te zetten op een veilige en tijdelijke realisatie van de eerste fase, anderzijds door in het project zorg te dragen voor de gezamenlijke versterking van de Drontermeerdijk (fase 2 van het project). In 2015 richt Waterschap Zuiderzeeland zich met name op het doorvertalen van conclusies van de nog lopende studies in het beheerprotocol en op een goede afweging en doorrekening van de verschillende uitvoeringsvarianten (waaronder ook versterking Drontermeerdijk).

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Blijvend inzetten op het borgen van de veiligheid, enerzijds door in te zetten op een veilige en tijdelijke eerste fase, anderzijds door zorg te dragen voor de gezamenlijke versterking van de Drontermeerdijk in het project Reevediep. Hierbij vormen de maatschappelijk laagste kosten het centrale uitgangspunt voor de verdeling van de lasten en werkzaamheden.			

Flevokust

Flevokust is de nieuw te bouwen multimodale overslaghaven met een containerterminal en een 'nat' (havengebonden) industrieterrein ten noorden van Lelystad. De provincie ontwikkelt de buitendijkse haven met containerterminal. Begin juni 2015 heeft gemeente Lelystad besloten het binnendijkse 'natte' industrieterrein te gaan ontwikkelen.

Waterschap Zuiderzeeland werkt mee aan de ontwikkeling van Flevokust vanuit het perspectief van de waterveiligheid. De overslaghaven komt tegen de dijk aan te liggen. Voor de aanleg zijn aanpassingen van de waterkering nodig. We willen dat de aanpassing aan de dijk zo gebeurt, dat de veiligheid in alle omstandigheden gegarandeerd blijft. Vanuit onze betrokkenheid bij de ruimtelijke inrichting van Flevoland denken we mee over de ontwikkeling van de buitendijkse haven en het binnendijkse bedrijventerrein.

Provincie en waterschap hebben in 2014 samen met kennisinstellingen een dijkontwerp gemaakt waarbij het haventerrein grotendeels deel uitmaakt van de waterkering. Hierdoor ontstaat een kering waarbij geanticipeerd is op de toekomstige veiligheidsnormen (de nieuwe normering) en waarbij een door de provincie gewenste beperkte dijkverlaging mogelijk is. Over de samenwerking, het dijkontwerp, beheer en onderhoud en de financiën zijn eind 2014 afspraken gemaakt die in een bestuursovereenkomst zijn vastgelegd.

In de afgelopen maanden heeft het waterschap gewerkt aan de vergunningverlening (deels in samenloop met Rijkswaterstaat), wijziging van de legger, opstellen van een erfpachtovereenkomst en met de gemeente meegedacht over een duurzame inrichting van watersysteem en waterketen voor het binnendijkse bedrijventerrein. De provincie is de aanbesteding van de havenaanleg gestart. Naar verwachting start de aanleg van de haven begin 2016. De aanleg moet in het najaar van 2017 gereed zijn.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Blijvend inzetten op het borgen van een hoogwaardige waterkering, de veiligheid van het achterland en een toekomstbestendige binnendijkse ontwikkeling in project Flevokust. De inzet van het waterschap is gericht op het mede mogelijk maken van deze ontwikkeling met een maatschappelijk aanvaardbare inspanning vanuit het waterschap.			

Almere poort kustzone.

In 2014 is er een start gemaakt met de uitvoering van de eerste fase (middelste deel) van de dijkversterking Almere Poort Kustzone. In verband met de stedelijke ontwikkelingen is de IJmeerdijk smaller gemaakt door middel van het plaatsen van een damwand. Tevens is de waterkering toekomstbestendig gemaakt in verband met het niet meer kunnen versterken door de ruimtelijke inrichting. Ten tijde van het ontwerp waren de nieuwe normen nog niet bekend. Er is toen ontworpen met een overschrijdingskans van 1:10.000 per jaar en een meter peilstijging van het Markermeer. Inmiddels is er een "nieuw" ontwerpinstrumentarium (OI2014) en zijn de 'concept'normen bekend (deze worden januari 2017 vastgesteld). Voor de IJmeerdijk komt de norm op een overstromingskans van 1:30.000 per jaar. Er is een check uitgevoerd en de huidige versterkte waterkering voldoet aan de eisen die horen bij de nieuwe norm.

In 2015 is de eerste oplevering geweest. Zodra de restpunten zijn afgewerkt, voldoet de waterkering aan de door Waterschap Zuiderzeeland opgestelde eisen. De ontwikkelaar gaat nu verder met het ontwerp van de andere twee delen en de inrichting van de stranden.

Toezicht Windpark

In de afgelopen periode is al het heikwerk voor de windmolens gereedgekomen en uit de trillingsmetingen is naar voren gekomen dat nergens de berekende grenzen zijn overschreden. We hebben in de afgelopen periode nauwkeurig toezicht gehouden op de werkzaamheden die plaatsvonden in het kader van de aanleg van het windmolenpark. De sloop van het bestaande windmolenpark verliep in de beginfase niet volgens afspraken en nadat het werk stilgelegd is geweest, is de werkmethode, op ons aanwijzen, aangepast.

Beleid waterkeringen

De actualisatie van het beleid keringen staat in het WBP3 gepland voor 2018. Met het onderdeel windmolenbeleid wordt eerder gestart. Het huidige windmolenbeleid stamt uit 2008 en speelt in op een vorige generatie windturbines die een significant kleinere omvang en massa hebben in vergelijking tot de turbines bij huidige initiatieven. Om bij initiatieven als waterschap ook bij de huidige en volgende generaties windturbines een generieke lijn te kunnen trekken, wordt bezien of er aanleiding is om het beleid te actualiseren.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Het waterschap voert in 2018 een evaluatie uit van het Beleid bouwen nabij primaire keringen.			

Ecologisch Dijkbeheer

Proef ecologisch dijkbeheer gestart

Het waterschap is in 2013 gestart met een pilot ecologisch dijkbeheer. Hiervoor was een proeflocatie met 3 proefvakken beschikbaar op de Harderdijk/Knardijk. Uit de nulmeting, waarbij vegetatiesamenstelling en erosiebestendigheid is bekeken, is gebleken dat de ecologische kwaliteit in de huidige situatie al behoorlijk goed is.

De provincie heeft plannen om de rotonde (Ganzenweg) die is gelegen tussen de twee grootste proefvakken verkeerstechnisch aan te passen. Hierbij worden er twee nieuwe rotondes aangelegd naast de bestaande rotonde. De proefvakken komen hiermee te vervallen. Er vindt overleg plaats over de mogelijkheden voor een nieuw proefvak, waarbij ook wordt gekeken naar de Knardijk.

Herstel Bijenorchis IJsselmeerdijk gefinancierd

Vanuit het fonds medegebruik draagt het waterschap bij aan het herstel van de bijenorchisbiotoop op de IJsselmeerdijk. Eind 2015 wordt hier door de pachter over gerapporteerd aan het waterschap.

Zorgplicht

In Flevoland ligt 207 kilometer primaire waterkering. De zorg voor deze keringen is in handen van het waterschap. Per 1 januari 2014 is de rol van toezichthouder voor de primaire waterkeringen overgedragen van de provincie naar het Rijk, zodat de kadersteller direct het toezicht houdt op de waterkeringbeheerder. Dit is een wijziging van de Waterwet voortkomend uit het Bestuursakkoord Water. De zorgplicht houdt in dat de beheerder de wettelijke taak heeft om de primaire kering aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen.

Het ministerie heeft een 'Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen' opgesteld. De beheerder is in beginsel zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar intern toezicht op te houden. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) houdt hier rekening mee door bij haar toezicht op de zorgplicht te kiezen voor systeemtoezicht, audits en reality checks. In 2015 is de pilot-fase voor Waterschap Zuiderzeeland gestart. Dit resulteert in een inspectierapport welke naar verwachting in oktober 2015 opgeleverd zal worden. Op basis van de bevindingen wordt in de tweede helft van 2015 een plan van aanpak opgesteld om eventuele tekortkomingen op te lossen. Voorafgaand aan de resultaten wordt in 2016 al een aantal zaken in gang gezet, zoals: actualisatie inspectieplan en calamiteitenplan, opstellen meerjaren-onderhoudsplan.

2.2. Primaire waterkeringen op orde

Versterkingen en het Hoogwaterbeschermingsprogramma

In december 2014 heeft het waterschap het in de verkenningsfase van het HWBP uitgevoerde vervolgonderzoek naar de op piping afgekeurde dijkvakken en waterkerende constructies afgerond.

Delen van dijken alsnog goedgekeurd.

In de Algemene Vergadering van 28 april 2015 is op basis van nader onderzoek besloten om 9 km dijklichaam en een 6-tal waterkerende constructies alsnog goed te keuren. De resterende versterkingopgave komt daarmee op een 4-tal waterkerende constructies (de Voorstersluis, gemaal Smeenge en 2 inlaatduikers, gelegen in de categorie C-kering in de Noordoostpolder) en 4,2 km Drontermeerdijk (C-kering). Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is hierop aangepast. De huidige verwachting is overigens dat de versterking van de Drontermeerdijk komt te vervallen als gevolg van de nieuwe normering.

Verbeteropgave Zuiderzeeland heeft landelijk geen hoge prioriteit.

In het HWBP zijn de projecten geprogrammeerd op basis van urgentie. Dijkvakken met een hoog veiligheidsrisico hebben een hoge prioriteit. De versterking van de Flevolandse dijken heeft een lage prioriteit omdat het veiligheidsrisico gering is. Onze projecten zijn geprogrammeerd in de 2^e tranche vanaf 2020 als projecten die startklaar zijn in 2013/2014.

Onderzoek naar versterkingsmaatregelen start in 2016

Er is voor gekozen om het onderzoek naar versterkingmaatregelen niet in 2015 op te pakken maar pas weer in 2016, en wel om de volgende redenen:

- de (rest)opgave van Waterschap Zuiderzeeland staat geprogrammeerd in de 2^e tranche vanaf 2020;
- nadere besluitvorming volgt over de status van de huidige categorie C-keringen en de normen daarvoor.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Het waterschap heeft uiterlijk in 2015 inzichtelijk welke maatregelen noodzakelijk zijn voor de versterking van die dijkdelen die in de derde toetsronde zijn afgekeurd.			

Beheer en Onderhoud

De onderhoudswerken die waren voorzien, worden in 2015 uitgevoerd. Daarnaast wordt een niet gepland werk opgepakt. Aan de Westermeerdijk ligt een proefvak waar in het verleden colloïdaal beton is toegepast. Dit proefvak is de laatste tijd erg in kwaliteit ach-

teruitgegaan. Vervanging kan niet langer uitgesteld worden. In de begroting was hierin niet voorzien. De kosten kunnen worden gedekt uit meevallende aanbestedingen.

De geraamde verkoop van basalt (€ 173.000,-) zal nagenoeg zeker niet in 2015 plaatsvinden, maar in 2016 als gevolg van vertraging in het werk waar deze toegepast gaan worden. Hiervoor is in de Algemene Vergadering van september een begrotingswijziging ingediend.

2.3. Regionale waterkeringen op orde

Knardijk

In 2014 heeft de provincie in het kader van de nieuwe normen voor primaire waterkeringen, besloten de norm voor de Knardijk te heroverwegen. De Knardijk hoefde dan ook niet per 1 januari 2015 op orde te zijn, maar vier jaar na de wettelijke verankering van de deltabeslissing. Provincie en waterschap zijn gezamenlijk een onderzoek gestart naar nut en noodzaak van de Knardijk als binnendijkse regionale waterkering. Er worden verschillende scenario's bekeken. In het najaar komen de resultaten beschikbaar. De AV zal hierover worden geïnformeerd. Het waterschap brengt op basis hiervan een advies over de toekomstige status van de Knardijk uit aan Gedeputeerde Staten. Afhankelijk van de door de provincie gekozen richting starten waterschap en provincie daarna een gebiedsproces om met andere partners een inrichtingsvisie voor de Knardijk op te stellen.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Uiterlijk binnen 4 jaar na wettelijke verankering van de nieuwe normering zijn de maatregelen die nodig zijn om de Knardijk te laten voldoen aan de veiligheidsnormen, afhankelijk van besluitvorming bij de provincie, voltooid.			😊

Zorgtaak Buitendijks

In 2011 zijn de door de provincie Flevoland aangewezen en genormeerde buitendijkse gebieden door het waterschap getoetst. De provincie is over deze toetsing geïnformeerd. Medio 2012 is het waterschap met de provincie overeengekomen dat de implementatie van de zorgtaak voor de tien¹ belangrijkste buitendijkse gebieden in 2015 is afgerond.

¹ Urk, 2 gebieden / Schokkerhaven / Maximacentrale / Parkhaven / Muiderzand / Almere Haven / De Eemhof / Haven Zeewolde / Harderhaven / Zuiderzee op Zuid

De AV heeft op 28 oktober 2014 ingestemd met de maatregelen die moeten worden getroffen om de gebieden Parkhaven, Muiderzand en Haven Zeewolde op orde te krijgen in drie van de tien genoemde gebieden. Één gebied (Eemhof) zit nog in de toetsingsfase. De overige zes gebieden zijn reeds op orde. In 2015 worden de maatregelen in Parkhaven en Muiderzand worden uitgevoerd. Ten aanzien van Haven Zeewolde is een langere voorbereidings- en uitvoeringsperiode voorzien als gevolg van complexiteit en intensieve afstemming met eigenaren.

Voor de Eemhof heeft de inventarisatie plaatsgevonden. Toetsing en vaststelling van de legger is in uitvoering en zal eind 2015 gereed zijn. In verband met wijziging van de normering is de Eemhof later in uitvoering gegaan. Uit de toetsing kan blijken dat er voor de Eemhof een verbeteropgave moet plaatsvinden.

Bij de provincie is aangegeven dat 2017 een reële einddatum is voor de gebieden Haven Zeewolde en De Eemhof. Bij de besluitvorming over de implementatie buitendijks op 28 oktober 2014 is aangegeven dat er een verzoek lag vanuit de gemeente Zeewolde om bij te dragen in de kosten van herontwikkeling van de aanloophaven Zeewolde, waarbij tevens de kering wordt/is aangepakt. Hierover zijn inmiddels afspraken gemaakt die passen binnen de kaders die gesteld zijn bij de besluitvorming.

De herijking van het provinciale beleid buitendijkse gebieden is nog niet afgerond, maar is niet van toepassing op de 10 gebieden waar nu maatregelen worden uitgevoerd. De herijking kan nog wel invloed hebben op de overige 14 buitendijkse gebieden en daarmee op de rol van het waterschap. Naar huidige inzichten is het te verwachten dat de provincie hierover eind 2015 zal besluiten. Naast het actief op orde brengen van de buitendijkse gebieden geeft het waterschap invulling aan de passieve beheertaak van de buitendijkse gebieden. Het gaat hierbij om inspecties, advies aan bewoners, vergunningverlening en toezicht.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2015 zijn in 8 van de 10 gebieden de maatregelen die nodig zijn om de buitendijkse regionale waterkeringen te laten voldoen aan de veiligheidsnormen voltooid. De overige 2 gebieden zijn in 2017 op orde.	☹️	☹️	😊

3. Programma Voldoende water

3.1. Voorkomen wateroverlast

NBW: wateropgave 2015-2050

De watersysteemtoetsing uit 2012 heeft laten zien dat momenteel meer dan 99% van het beheergebied voldoet aan de gestelde normen en dus op orde is. De toetsing uit 2012 heeft ook laten zien dat er richting 2024 nieuwe opgaven ontstaan. Om deze opgaven het hoofd te bieden, is in 2014 een nieuw beleid voor wateroverlast opgesteld en door de AV goedgekeurd. Het geactualiseerde beleid wateroverlast zal tot 2018 sturend zijn in de activiteiten die het waterschap onderneemt om de kans op wateroverlast te beperken.

De opgave in het bodemdalingsgebied van de Noordoostpolder (Noordwest Schokland) is door de toetsing in 2012 opnieuw bevestigd. Voor de korte termijn is een voorstel in voorbereiding voor een optimalisatiemaatregel om het knelpunt te beperken. Over de langetermijnopgave in het bodemdalingsgebied zijn we in gesprek met de gemeente Noordoostpolder en de provincie. In het bestuurlijk overleg in het voorjaar is afgesproken dat de drie partijen gezamenlijk hiervoor een plan van aanpak ontwikkelen.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In de periode tot 2015 werkt het waterschap aan de implementatie van bestaand beleid zoals dynamisch peilbeheer, aanleg duurzame / natuurvriendelijke oevers en de aanleg van natte verbindingzones zodat het watersysteem in 2015 op orde is.			
In 2015 wordt een visie ontwikkeld op de drooglegging in relatie tot de functies, waarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden om meer differentiatie aan te brengen.			

Klimaatbestendigheid

Klimaatbestendigheid is een thema dat sinds enige tijd weer volop in de belangstelling staat, onder meer door recente voorbeelden van overlast als gevolg van hevige neerslag, hitte of droogte. Het waterschap is op nationaal en regionaal niveau goed aangesloten bij de kennis- en beleidsontwikkelingen. Eén van de 'drivers' van dit thema is het Deltaprogramma. Met de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie is in het bijzonder aandacht gevraagd voor de effecten van klimaatverandering in bebouwd gebied. Overheden en marktpartijen zijn opgeroepen om hier gezamenlijk mee aan de slag te gaan.

Om deze gezamenlijkheid te benadrukken, hebben Waterschap Zuiderzeeland, de provincie Flevoland en de Flevolandse gemeenten de 'Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie' ondertekend (oktober 2014). Als vervolg op deze intentieverklaring, zullen we samen met gemeenten verdere stappen nemen om de opgaven ten aanzien van klimaatbestendige inrichting van stedelijk gebied in beeld te brengen en waar nodig en mogelijk de opgave te verkleinen.

Klimaatbestendigheid maakt inmiddels onderdeel uit van het reguliere werk van het waterschap. Bij ruimtelijke ontwikkelingen werkt het waterschap samen met gemeenten aan een klimaatbestendige inrichting en probeert het de kennis continu te vergroten. De verwachting is dat het onderwerp klimaatbestendige stad voor komende jaren onverminderd aandacht blijft vragen. Er is geen sprake van één toetsmoment waarop het waterschap klimaatbestendigheid zou kunnen implementeren, maar het is een continu proces om de effecten van klimaatverandering zo vroeg mogelijk mee te laten wegen in ruimtelijke plannen. Daarbij streven we ernaar om bij het opstellen van ruimtelijke plannen,

zoals structuurvisies, zo vroeg mogelijk betrokken te zijn en gemeenten aan te bieden om door middel van een klimaatatelier mogelijke klimaateffecten in beeld te brengen.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2015 is inzichtelijk wat klimaatbestendigheid betekent in de context van Waterschap Zuiderzeeland.			
Vanaf 2015 worden nieuwe of gewijzigd beleid en ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan klimaatbestendigheid.			

3.2. Anticiperen op watertekort

Deltaprogramma deelprogramma zoetwater

De komende jaren zullen Rijk, regio's en gebruikers aan de slag gaan met de maatregelen die zijn opgenomen in de zoetwaterstrategie. Voor de uitvoering hiervan stellen betrokken partijen (waaronder waterschappen) een bestuursovereenkomst (BOK) op, waarin afspraken worden gemaakt over de financiering en de uitkering van de bijdrage uit het Deltafonds door het Rijk.

In de BOK van de zoetwaterregio IJsselmeergebied zijn alle zoetwatermaatregelen opgenomen die deze zoetwaterregio voor de komende periode heeft geprogrammeerd. Voor Waterschap Zuiderzeeland gaat het om de volgende maatregelen:

- Innovaties proeftuin IJsselmeer. Hier valt het project Spaarwater onder, waar Waterschap Zuiderzeeland in participeert. Voor dit project wordt aanspraak gedaan op medefinanciering vanuit het Deltafonds.
- Maatregelen in het regionale watersysteem. In het (ontwerp)WBP3 is aangekondigd dat het waterschap een verkenning uitvoert naar de mogelijkheden om de inlaat van water vanuit omliggende rijkswateren te optimaliseren. Deze maatregelen vallen binnen de reguliere taakuitvoering van het waterschap en hiervoor kan geen aanspraak worden gemaakt op het Deltafonds.

Jaarlijks wordt door alle partijen van de zoetwaterregio IJsselmeergebied een voortgangsrapportage opgesteld. Deze vormt de basis van de input voor de jaarlijkse voortgangsrapportage van het Deltaprogramma.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Waterschap Zuiderzeeland zal in 2015 nauw betrokken blijven en meewerken aan de inhoudelijke uitwerking van de Deltabeslissingen			

3.3. Goed functionerend watersysteem

Stedelijk water

Het Meerjarenonderhoudsplan watergangen stedelijk gebied 2015-2018 vormt de basis voor het beheer en onderhoud van het watersysteem in het stedelijk gebied zoals dat dit jaar wordt uitgevoerd. De werkzaamheden zijn volledig geïntegreerd in de reguliere beheer- en onderhoudswerkzaamheden van het gehele watersysteem (zie ook het kopje onderhoudsplannen watersystemen en gemalen in deze paragraaf).

Naast het reguliere onderhoud worden er ook nog projectmatige werkzaamheden in het stedelijk gebied uitgevoerd. Hiervoor heeft de AV (10-3-2015) een maatregelenprogramma vastgesteld. In 2015 worden in het kader van dit programma o.a. een aantal stuwputten op Urk aangepast om het peilbeheer te verbeteren en vindt in Lelystad een

onderzoek plaats naar de aanpak van de kroosproblematiek. De financiering van deze maatregelen loopt via de bestemmingsreserve Stedelijk Water.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Vanaf 2015 wordt op basis van een meerjarenplanning door het waterschap oeveronderhoud, baggeronderhoud en onderhoud aan kunstwerken uitgevoerd.		😊	😊

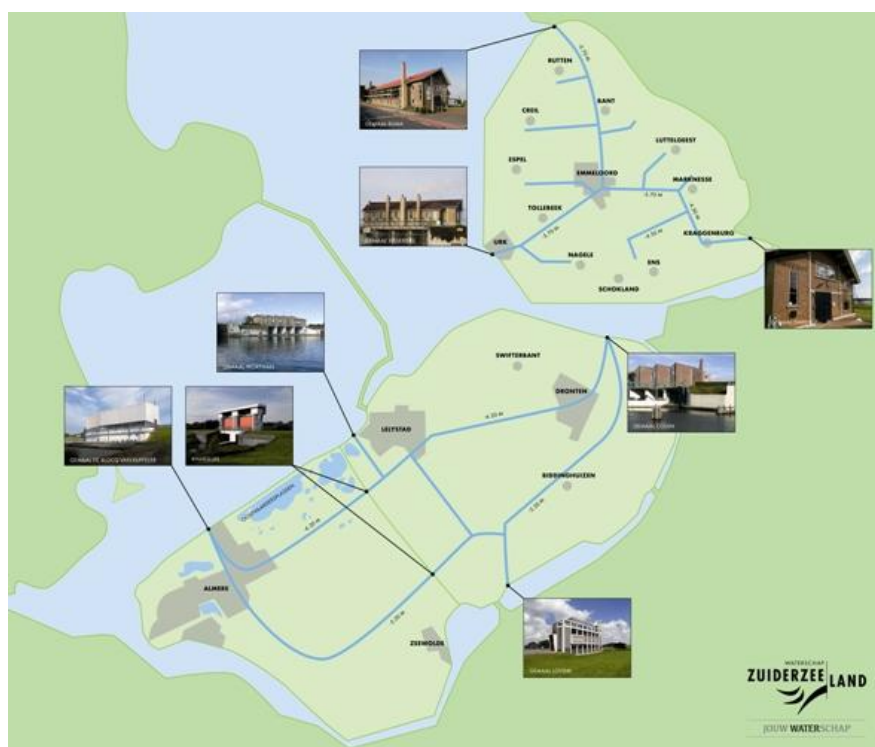
Nieuwe natuur Flevoland

Provinciale Staten hebben eind 2014 besloten over de bij hen ingediende voorstellen in het kader van het programma Nieuwe Natuur. Projecten zijn geheel, gedeeltelijk of niet gehonoreerd of op een reservelijst geplaatst. Voor de meeste gehonoreerde voorstellen is het waterschapsbelang gering of afwezig. Daar waar nodig reageert het waterschap vanuit de reguliere watertoetstaak op de verder uitgewerkte plannen. Bij het initiatief aan de zuidkant van Schokland en het cluster aan voorstellen rond Noorderwold / Eemvallei heeft de betrokkenheid van het waterschap een intensiever karakter.

In de volgende uitvoerende fase blijft het college via de reguliere waterschapstaken betrokken bij de projecten. De betrokkenheid van de AV voor het programma Nieuwe Natuur wordt hiermee dan ook afgesloten (conform voorstel AV maart 2015).

Gemalen

Met Rijkswaterstaat zijn in 2014 afspraken gemaakt over het uitslaan van water uit de Lage Vaart. Hierbij is afgesproken dat ernaar gestreefd wordt om 70% via gemaal Colijn uit te slaan en maximaal 30% via gemaal de Blocq van Kuffeler. Tot op heden kan Waterschap Zuiderzeeland hier ruimschoots aan voldoen.

In 2015 en 2016 voert het waterschap een project uit waarin onderzocht wordt of en hoe de totale energiehuishouding van de bemaling verduurzaamd kan worden. In 2015 wordt

hiervoor een verkenning uitgevoerd en in 2016 worden concrete businesscases uitgewerkt. Hierbij wordt gekeken naar zowel energiebesparing als het zelf opwekken van energie voor de bemalingstaak en ook duurzame inkoop van energie. De ambitie is om uiteindelijk energieneutrale polderbemaling te ontwikkelen met innovaties die breder toepasbaar zijn.

Waterschap Zuiderzeeland zoekt daartoe samenwerking met overheids- en marktpartijen en kennisinstututen. Een masterplan zal worden opgesteld met maatregelen gerelateerd aan de meerjarenbegroting om te komen tot invulling van de genoemde ambitie. Een belangrijk item in dit project is ook om te komen tot een antwoord op de vraag op welke wijze de renovatie van gemaal Vissering in 2018 moet gaan plaatsvinden.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2018 wordt gestart met de renovatie van gemaal Vissering.			

Onderhoudsplannen watersystemen en gemalen

Begin 2015 heeft de Algemene Vergadering de bestuurlijke uitgangspunten 'beheer en onderhoud' van de afvalwaterketen en het watersysteem vastgesteld. Op verzoek van de Algemene Vergadering is een uitgangspunt toegevoegd. Dit uitgangspunt heeft betrekking op innovatie en duurzaamheid bij het beheer en onderhoud van onze assets. Deze bestuurlijke uitgangspunten vormen de basis voor toekomstige beheer- en onderhoudsplannen.

Voor het waterbeheer zijn inmiddels onderhoudsplannen vastgesteld voor het landelijk en stedelijk gebied. Deze onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd voor de komende vier jaar (de planperiode van de MJB). Bij de actualisatie van het onderhoudsplan voor de watergangen in landelijk en stedelijk gebied is een aantal afwijkingen geconstateerd ten opzichte van het vorige plan waaruit ook financiële consequenties voor de meerjarenbegroting naar voren komen.

Effect landelijk

Vanaf 2016 is het uitkrabben van duurzame oevers als onderhoudsmaatregel in de planning opgenomen. Hiervan is de AV in de vergadering 10 maart op de hoogte gesteld. De kosten hiervan fluctueren per jaar, maar komen over de planperiode uit op € 0,2 mln. Daarnaast is een aantal hoeveelheidseffecten verwerkt.

Effect stedelijk

Met betrekking tot het stedelijk gebied is verder uit inspecties gebleken dat er in 2016 groot onderhoud nodig is op een deel van de oevers in Almere, hetgeen leidt tot circa € 0,2 mln extra lasten. Hoewel dit op dit moment een incidentele kostenpost is, is de verwachting dat de komende jaren het groot onderhoud in stedelijk gebied wel de meerjarenbegroting in gaat groeien. Bij de volgende actualisatie van het onderhoudsplan zal hier extra aandacht voor zijn.

Totaaleffect

Op totaalniveau komt de actualisatie voor het jaar 2016 € 0,6 mln hoger uit. Over de gehele planperiode (2016-2019) bezien is er per saldo sprake van een stijging van € 0,5 mln. Dit zal meegenomen worden bij het opstellen van de concept-meerjarenbegroting 2016-2019.

De uitvoering van het onderhoud aan de watergangen verloopt voorspoedig, conform het meerjaren onderhoudsprogramma. Er zijn grote verschillen in de aanbestedingsresultaten met afwijkingen in zowel positieve als negatieve zin. Per saldo is er sprake van een lichte meevaller, die wordt gebruikt ter dekking van kosten voor het bovenstuwse deel van de Kamperhoektocht waar de bodem in ernstige mate omhoog is gekomen (opgebrest).

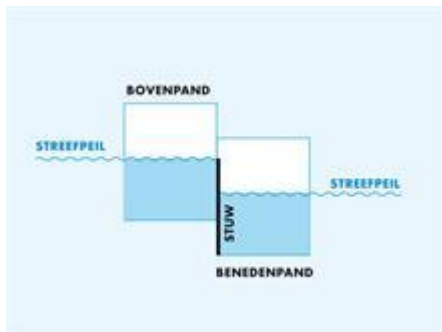
Peilbeheer

Peilbesluiten Oostrand en Schansveld in procedure

Voor alle oppervlaktewateren in het beheergebied zijn peilbesluiten vastgesteld, die eens in de tien jaar herzien worden. Begin 2015 is het ontwerppeilbesluit 'Oostrand' in procedure gegaan. Peilbesluit 'Oostrand' is een van de grotere peilbesluiten aan de Oostrand van Oostelijk Flevoland. Op het ontwerppeilbesluit zijn verschillende reacties binnengekomen. De reacties en zienswijzen en de nota van antwoord worden in de tweede helft van het jaar aan de AV voorgelegd. Het peilbesluit 'Schansveld' is in het tweede kwartaal van 2015 ter inzage gelegd. Het peilbesluit is een partiële herziening van het peilbesluit 'Hoge en Lage Afdeling' in de Noordoostpolder. Voor het peilbesluit is aan de hand van een meetproef vastgesteld dat de peilwijzigingen geen nadelig effect hebben op de omgeving. In de tweede helft van 2015 zal het peilbesluit worden vastgesteld.

Tactisch kader wordt in tweede helft van 2015 opgesteld

In de tweede helft van 2015 wordt het tactisch kader voor het peilbeheer opgesteld waarin het peilbeheer nader zal worden beschreven en toegelicht. Veel automatische stuwen werken volgens de regeling dynamisch peilbeheer. Net als de peilbesluiten vormt ook dynamisch peilbeheer een onderdeel van dit document.

Strategie	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2015 is een tactisch kader ontwikkeld voor het peilbeheer	☹️	☹️	😊

Verdroging

Alle maatregelen om verdroging tegen te gaan, zijn uitgevoerd

De zestien verdroogde (TOP-)natuurgebieden in het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland zijn onderzocht en GGOR-studies (gewenst grond- en oppervlaktewaterregime) zijn opgesteld. Aan de hand van de studies zijn met de natuurbeheerders maatregelen afgesproken. Al deze maatregelen zijn in 2013 afgerond.

Financiële afronding in tweede helft van 2015

De financiële afwikkeling van de projecten van Stichting Het Flevolandschap en Staatsbosbeheer is in 2014 afgerond. Met Vereniging Natuurmonumenten zijn binnen het project Kievitslanden gesprekken gestart over de eigendomsoverdracht gronden. In de tweede helft van 2015 kan het project financieel worden afgerond.

Evaluatie na enige jaren

De effecten van de maatregelen worden gemeten. Over enkele jaren wordt beoordeeld in hoeverre de gewenste resultaten zijn bereikt zonder dat er negatieve effecten zijn naar de omgeving. Indien noodzakelijk worden dan aanvullende maatregelen genomen.

Strategie	berap 2013	berap 2014	berap 2015
De hydrologische situatie in de als verdroogd aangewezen gebieden (TOP-gebieden) en de natuurdoelen zijn in 2018 op elkaar afgestemd op basis van de meest recente gegevens uit de gezamenlijk uitgevoerde GGOR-studies en monitoring en evaluatie.			

Baggeren

In 2015 worden de doelstellingen genoemd in de MJB (60% van de provinciale vaarten in 2015 op orde en geen baggerachterstanden meer in het stedelijk gebied) gerealiseerd. De planning van de baggerwerkzaamheden in landelijk en stedelijk gebied maakt deel uit van meerjarenonderhoudsplannen voor landelijk en stedelijk gebied. In die zin is het baggeren vanuit een projectmatige aanpak nu ook onderdeel geworden van het reguliere beheer en onderhoud van het watersysteem. Voor de provinciale vaarten is een meerjarenonderhoudsplan in voorbereiding. Na de bestuurlijke goedkeuring van dit plan zal ook het baggeronderhoud van de provinciale vaarten onderdeel uitmaken van het regulier beheer en onderhoud van het totale watersysteem.

Strategie	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Het waterschap werkt baggerachterstanden weg conform het baggerplan voor provinciale vaarten en stedelijk gebied. In 2015 is 60% van de provinciale vaarten op orde en worden de laatste baggerachterstanden in het stedelijk gebied weggewerkt.			

Herprofilen kavelsloten

Kennisgenomen van de resultaten stimuleringsproject

Begin 2015 heeft de Algemene vergadering van Waterschap Zuiderzeeland kennisgenomen van de resultaten van het stimuleringsproject herprofilering kavelsloten. Er is ook kennisgenomen van de nieuwe berekening van het effect van het herprofilen van kavelsloten op het voorkomen van wateroverlast. Daarna zijn varianten uitgewerkt voor het herprofilen van kavelsloten.

Voorkeur voor adviseren, ondersteunen en stimuleren

De Algemene Vergadering heeft gekozen voor de variant waarbij het waterschap adviseert, ondersteunt en stimuleert om te komen tot een gezamenlijke aanpak. Het optreden van het waterschap wordt primair bepaald door beoogde effecten en doelrealisatie. Prioriteit ligt bij situaties met een hoog risico op wateroverlast. Om aan de zorgplicht te voldoen, is in 2015 gestart met het opstellen van een beleidsregel. Vaststelling hiervan is gepland in 2016.

Ingestemd met de nieuwe strategie

De Algemene vergadering heeft begin 2015 een nieuwe strategie vastgesteld, die is opgenomen in het ontwerpwaterbeheerplan.

Strategie	berap 2013	berap 2014	berap 2015
<i>(oude strategie):</i> In 2016 zijn alle kavelsloten gecontroleerd en uiterlijk in 2023 zijn ze, binnen de gestelde grenzen, op profiel.			
<i>Nieuwe strategie (AV januari 2015):</i> In 2018 zijn aangelanden zich bewust van het belang van een juiste profilering van sloten en zijn deze in 2021 zodanig op orde dat wateroverlast wordt voorkomen.			

Duurzame/natuurvriendelijke oevers

De aanleg van duurzame oevers draagt bij aan de doelstellingen op zowel het gebied van voldoende water als van schoon water. In het algemeen kan gezegd worden dat de aanleg van duurzame oevers volgens planning verloopt. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4.1 (hoofdstuk Schoon Water).

Strategie	berap 2013	berap 2014	berap 2015
De voortgang van de aanleg van de duurzame oevers verloopt volgens planning (vanaf 2012).			

Grondwater

Grondwatermodel wordt toegepast

De afgelopen jaren is een grondwatermodel ontwikkeld door Rijkswaterstaat, de waterschappen Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland, de provincies Utrecht, Gelderland en Flevoland, en Vitens. Dit model wordt onder andere ingezet voor Flevokust en de MER-beoordeling t.b.v. zandwinning uit de vaargeul. Het streven is dat het model de standaard wordt bij grondwateraanvraagstukken in Flevoland. In de tweede helft van 2015 wordt een platform ontwikkeld waarmee ook initiatiefnemers gebruik kunnen maken van het grondwatermodel.

Water- en stoffenbalansen worden opgesteld

Om meer inzicht te krijgen in de werking van het grondwatersysteem in relatie tot het oppervlaktewatersysteem is gestart met het opstellen van water- en stoffenbalansen. Deze kennis is onder andere noodzakelijk voor het maatregelenprogramma voor de KRW.

Strategie	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Het waterschap bouwt in de periode tot 2015 kennis op over het functioneren van het grondwatersysteem.			

Muskusrattenbeheer

In 2015 ligt het vangstaantal iets onder het niveau van 2014. Daarmee blijft het bestrijdingsresultaat bij Waterschap Zuiderzeeland ruim voldoen aan de norm 'afdoende' (minder vangsten dan 0,35 per kilometer watergang). De uitvoering van de landelijke veldproef, m.n. het onderdeel objectbescherming (start april 2014), verloopt volgens planning. Na één jaar is het aantal muskusratten in het proefgebied merkbaar toegenomen. Momenteel ontvangt het waterschap bijna dagelijks meldingen van mensen die muskusratten zien zwemmen. De verwachting voor het komende jaar is dat de populatie verder groeit. De graafschade die de dieren aanrichten wordt nauwlettend gevolgd en hersteld als er overlast optreedt. In de aangewezen kwetsbare objecten is nog geen schade geconstateerd. De eerste resultaten van de landelijke veldproef zullen in 2016 worden opgeleverd. Alternatieve vangstmethoden of beheersstrategieën zullen waarschijnlijk pas duidelijk in beeld komen na afronding van het laatste onderdeel van de veldproef en dat zal in 2017 zijn.

Strategie	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2016 zijn, op basis van landelijk onderzoek, alternatieve vangstmethodes overwogen.			

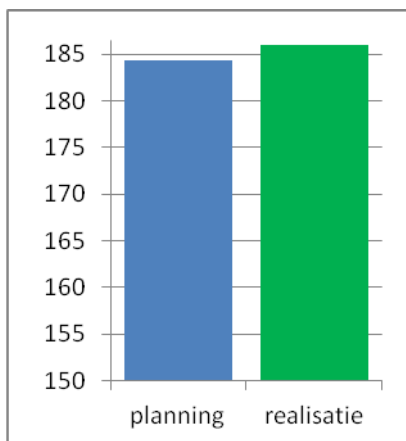
4. Programma Schoon water

4.1. Goede structuurdiversiteit

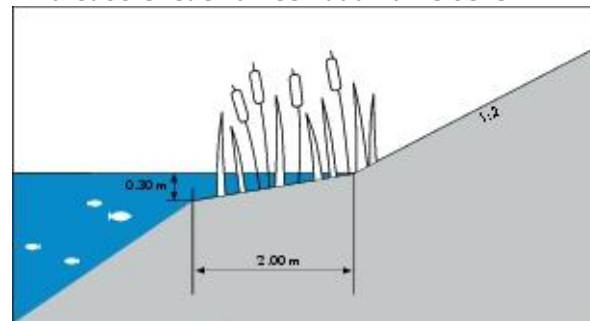
Duurzame en natuurvriendelijke oevers / vismigratie en KRW

Versnelde aanleg duurzame oever op koers

In 2011 heeft de Algemene Vergadering besloten om in de periode 2012-2015 in totaal 184,3 kilometers duurzame oevers versneld aan te leggen. Voor deze aanleg worden KRW-synergiegelden en een POP-subsidie ontvangen. De versnelling van de aanleg van duurzame oevers verloopt volgens planning. Naar verwachting zal in 2015 50 km duurzame oevers worden aangelegd. Mede door de toegepaste overprogrammering in voorgaande jaren, is de huidige prognose dat ultimo 2015 185,9 km duurzame oevers zijn aangelegd. Dit is 1,6 km meer dan de oorspronkelijke doelstelling van 184,3. In de vergadering van 29 september is de AV op de hoogte gesteld van de huidige stand van zaken. De versnelde aanleg van duurzame oevers in de periode 2012-2015 loopt dit jaar ten einde. De verkenningen voor een eventueel vervolg van de aanleg van duurzame oevers zijn in volle gang, waarbij meerdere scenario's worden uitgewerkt en waarbij ook bekeken wordt in hoeverre in extra inspanning nodig dan wel mogelijk is.

Dwarsdoorsnede van een duurzame oever

Beheer en onderhoud duurzame oevers vastgesteld

Van 2009 tot en met 2013 is een praktijkonderzoek uitgevoerd naar het beheer en onderhoud van duurzame oevers. Uit dit onderzoek blijkt dat:

- aanvullend op het reguliere onderhoud, uitkrabben van de plasberm gemiddeld eens per tien jaar nodig is;
- aanvullende maatregelen om verruiging op de taluds tegen te gaan, niet nodig zijn.

De Algemene Vergadering is hierover op 10 maart 2015 geïnformeerd.

Vispassages gemalen deels gerealiseerd.

Naast de aanleg van duurzame oevers draagt ook de aanleg van vispassages bij aan de KRW-doelen. Voor de intrek van vis vanuit het IJsselmeer naar de Noordoostpolder heeft een locatie bij gemaal Vissering naar verwachting het grootste effect. Maatregelen om de intrek van vis hier mogelijk te maken worden vanuit doelmatigheidsoverwegingen meegenomen bij de renovatie van gemaal Vissering, die in 2018/2019 is gepland. In de oorspronkelijke planning was dit eerder voorzien. Dit heeft overigens geen invloed op het bereiken van de KRW doelstelling. Door de in 2011 gerealiseerde inlaatvoorziening bij gemaal Colijn zijn Zuidelijk en Oostelijk Flevoland reeds bereikbaar voor vis.

Strategieën:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2015 ligt het waterschap op koers met de uitvoering van de KRW-maatregelen om de voor 2027 gestelde doelen te halen			
Indien noodzakelijk wordt in de periode 2010-2015 gestart met de uitvoering van maatregelen om de vismigratieknelpunten in 2027 opgelost te kunnen hebben.			

Maaibeheer

Naar aanleiding van de constatering in de periode 2007/2008 dat de taluds van (duurzame oevers) aan het verrooien waren heeft de afgelopen jaren een praktijkonderzoek plaatsgevonden om de ongewenste effecten van verrooing tegen te gaan. Uit het onderzoek blijkt dat:

- aanvullend op het reguliere onderhoud, uitkrabben van de plasberm gemiddeld eens per tien jaar nodig is;
- andere aanvullende maatregelen om verrooing op de taluds tegen te gaan, niet nodig zijn.

Deze conclusies zijn in maart 2015 met de AV gedeeld. Bij de actualisatie van de onderhoudsplannen voor de komende jaren is rekening gehouden met het uitkrabben van duurzame oevers.

Strategie Maaibeheer:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Voor 2015 heeft het waterschap in beeld of het zinvol is om tijdens groot onderhoud de strooisellaag van (duurzame) oevers te verwijderen en de plasbermen uit te krabben.			

4.2. Goede waterkwaliteit

Doelstellingen voor niet-KRW Wateren

Provincie en waterschap passen landelijke handleiding toe.

Landelijk is een handleiding geschreven voor het opstellen van doelstellingen niet KRW-water (liggen met name in stedelijk gebied en natuurgebieden). De gegevens hiervoor zijn geïnventariseerd en aanvullende informatie wordt verzameld. In een gebiedsbrede bijeenkomst zijn gebiedspartners geïnformeerd over de aanpak. In de 2^e helft 2015 wordt gestart met het opstellen van doelen voor 1 gemeente en 1 natuurterreinbeheerder.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen formuleren.			

Emissies

Het tegengaan van verontreiniging naar oppervlaktewater is een taak van het waterschap. Voor wat betreft de directe lozingen zetten we de volgende instrumenten in: vergunningverlening, goedkeuringen op meldingen en watertoezicht. De directe lozingen zijn daarmee onder controle. Als het gaat om de diffuse verontreiniging zet het waterschap in op voorkantsturing. Dat wil zeggen dat het waterschap vroegtijdig betrokken is bij ontwikkelingen en samen met partners zoekt naar mogelijkheden om de emissies terug te dringen.

Om aan de doelstellingen te kunnen voldoen die de Kaderrichtlijn Water stelt aan (chemische) stoffen, zijn aanvullende afspraken nodig op nationaal en Europees niveau. Daarom volgt het waterschap de ontwikkelingen op nationaal en Europees niveau en levert het een bijdrage aan de reductie van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten en aan de kennisontwikkeling rondom resistente bacteriën en geneesmiddelen. Voor wat betreft de reductie van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten doet het waterschap dit door te participeren in het Actieplan Bodem en Water Flevoland. Voor wat betreft de kennisontwikkeling rondom resistente bacteriën en geneesmiddelen zoekt het waterschap samenwerking met partners en kennis- en wetenschappelijke instituten.

Samenwerking met partners tbv kennisontwikkeling

In het voorjaar van 2015 heeft het waterschap een hotspotanalyse medicijnresten uitgevoerd en is een afstudeeronderzoek (Wageningen University) naar het gebruik en de emissie(routes) van diergeneesmiddelen uitgevoerd. In de tweede helft van 2015 wordt nagegaan welke vervolgstappen genomen kunnen worden. Verder heeft er in het voorjaar van 2015 een verplichte hertoetsing chemische waterkwaliteit plaatsgevonden voor de Kaderrichtlijn Water. De resultaten van deze hertoetsing zijn opgenomen in het Waterbeheerplan 2016-2021. Er zijn geen gevolgen voor de doelen en maatregelen van het waterbeheerplan.

Reductie van emissie van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten via het Actieplan Bodem en Water Flevoland

Sinds 2014 werken LTO Noord, Waterschap Zuiderzeeland en de provincie Flevoland samen in het Actieplan Bodem en Water (hierna: Actieplan). Het Actieplan is de Flevolandse uitwerking van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer van LTO Nederland en heeft tot doel de bewustwording bij agrariërs over een duurzame landbouwpraktijk te vergroten. Het beperken van landbouwemissies maakt onderdeel uit van het Actieplan.

Met betrekking tot emissieperkende maatregelen zijn/worden de volgende activiteiten in 2015 uitgevoerd onder de vlag van het Actieplan:

- Absorberen van perssappen.
In februari en maart 2015 heeft het waterschap voor Flevolandse veehouders demonstratiemiddagen georganiseerd. Op vier melkveehouderijbedrijven konden de veehouders een praktische inkuilmethode bekijken waarbij een strolaag onder maïskuilen werd gebruikt om de perssappen (vocht uit maïs) te absorberen. Hierdoor komen de nutriënten niet meer in het oppervlaktewater.
- Akkerranden.
Overheden en agrariërs vinden het belangrijk dat akkerranden worden aangelegd. Akkerranden zijn begroeide stroken grond tussen landbouwgewassen en sloten. Eén van de functies is dat de akkerrand dient als buffer tegen het verwaaien (drift) van gewasbeschermingsmiddelen en tegen de afspoeling van nutriënten. In 2014 hebben 75 agrariërs een totaal van 42 hectare aan bloemrijke akkerranden aangelegd in de werkgebieden van de agrarische natuurverenigingen (ANV's) in Flevoland. In 2015 is in de ANV-gebieden door 65 agrariërs een totaal van 47 hectare aan bloemrijke akkerranden aangelegd. De aanleg van akkerranden in 2014 en 2015 is mogelijk gemaakt door geld van het waterschap en de provincie.
- Erfemissiescans.
LTO Nederland heeft het voornemen om in 2015 in totaal 500 zogenaamde erfemissiescans te realiseren op bedrijven waar met gewasbeschermingsmiddelen (gbm) wordt gewerkt. Teeltadviseurs zullen de scans gaan uitvoeren. In Flevoland zijn Agrodis, LTO Noord Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland gezamenlijk met elkaar aan de slag gegaan. Momenteel wordt de erfemissiescan ontwikkeld en zijn de genoemde partijen bezig met de voorbereidingen. Het doel is om, als vervolg op de adviezen bij veehouderijen in 2012-2014, de komende herfst en winter in totaal 150 erfemissiescans op akkerbouwbedrijven in Flevoland te gaan uitvoeren. Het waterschap gaat de teeltadviseurs trainen en biedt de mogelijkheid aan agrariërs om watermonsters op hun erf of uit de naastgelegen sloot te

laten nemen en te onderzoeken op gewasbeschermingsmiddelen (bewustwording) en nutriënten.

- **Biomassa.**
In het project biomassa wordt door het waterschap uitgezocht hoe het maaisel dat vrijkomt tijdens het beheer en onderhoud van water, ingezet kan worden voor verbetering van de bodemkwaliteit. Verhoging van de organische stof in de bodem draagt bij aan onze eigen doelen, namelijk het vasthouden van water (waterberging) en het verminderen van de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.
- **Project Spaarwater.**
Dit project is de landelijke opvolger van de gebiedspilot Noordoostpolder, waarin verbetering van de kavelhydrologie wordt onderzocht. In 2015 is een bezoek gebracht aan agrariërs in Groningen, waar peilgestuurde drainage een oplossing kan zijn voor een betere waterhuishouding op kavelniveau.

Akkerranden wordt tot 2021 gestimuleerd als groenblauwe dienst

In het provinciaal Natuurbeheerplan Flevoland zijn de akkerranden (ook wel bufferzones genoemd) opgenomen als groenblauwe dienst. Het provinciaal Natuurbeheerplan Flevoland is een nieuw instrument van de provincie, waarin het cluster Water een aparte paragraaf is. Het waterschap stelt voor de periode 2016-2020 jaarlijks € 25.000 cofinanciering beschikbaar. Samen met € 25.000 POP3-subsidie is jaarlijks een totaalbedrag van € 50.000 beschikbaar voor akkerranden langs oppervlaktewater. Het Flevolands Agrarisch Collectief zorgt voor het uitvoeren van de groenblauwe diensten. Dit is een voorwaarde voor subsidie.

Monitoring waterkwaliteit

Waterschap Zuiderzeeland volgt de waterkwaliteit in alle waterlichamen in relatie tot de KRW-doelstellingen. Voor prioritaire stoffen is de monitoring minder intensief (op minder punten). Voor één prioritaire stof is op enkele punten een overschrijding geconstateerd, wat leidt tot een negatief toetsoordeel voor het hele beheergebied. Om zeker te kunnen zijn of dit oordeel terecht is zijn aanvullende metingen nodig en deze zullen ook plaatsvinden.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Het waterschap agendeert de problematiek rondom medicijnresten en resistente bacteriën via de Unie van Waterschappen en Bureau Brussel op nationaal en Europees niveau. Het waterschap volgt vervolgens de ontwikkelingen en neemt afhankelijk van de besluiten actie.			
Vanaf 2010 volgt het waterschap voor alle waterlichamen de waterkwaliteit in relatie tot de KRW-doelstellingen en rapporteert hierover. Uitzondering hierop zijn de prioritaire stoffen, die alleen op de KRW Toestand & Trend monitoringpunten worden gemeten.			
Het waterschap voert in samenwerking met de sector kansrijke en effectieve maatregelen uit om de emissie van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten te beperken. De sector heeft hierbij een initiërende rol, het waterschap een stimulerende en voorlichtende rol.			
In de periode 2012-2015 krijgen jaarlijks ca. 50 bedrijven een advies op maat om de erfafspoeling te verminderen.			

Zwemwater

De EU-zwemwaterrichtlijn (vastgesteld in 2006) is van toepassing op elk oppervlaktewater waar veel mensen zwemmen, waar zwemmen niet permanent verboden is en waarvoor geen negatief zwemadvies bestaat. De implementatie van deze richtlijn in Nederland is nagenoeg afgerond.

Aan het einde van het badseizoen van 2015 moeten alle zwemwateren (vanuit de zwemwaterrichtlijn) minimaal aan de klasse 'aanvaardbaar' voldoen. Op langere termijn

moet de kwaliteit van het water 'goed' of 'uitstekend' zijn. In het beheergebied van Zuiderzeeland zijn bijna alle zwemwaterlocaties nu reeds uitstekend of goed. Eén zwemlocatie is in 2014 van klasse 'goed' naar klasse 'slecht' gegaan. Hier heeft de locatiebeheerder maatregelen genomen, waardoor dit jaar weer aan de normen wordt voldaan. Blauwalgen vormen de grootste bedreiging voor de zwemwaterlocaties. In het afgelopen jaar zijn voor enkele zwemwaterstranden waarschuwingen voor blauwalgengroei afgegeven.

Communicatie naar de burger/badgast over de waterkwaliteit verloopt via het landelijke zwemwaterportaal (www.zwemwater.nl), en de zwemwater-app (waarin waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat samenwerken).

Momenteel wordt gewerkt aan de herziening van de zwemwaterwetgeving. In het Bestuursakkoord Water stond nog een actie dat in 2011 een besluit zou komen of de verantwoordelijkheid rond zwemwater tussen Rijk, provincie en waterschappen anders moet komen te liggen. In de huidige voorstellen voor de nieuwe zwemwaterwet lijkt er voor de waterbeheerder evenwel niet veel te veranderen in de rollen en taken. Als waterbeheerder monitoren we de zwemwaterkwaliteit en rapporteren en adviseren daarover richting de provincie (en dat blijft zo).

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Implementatie van de EU-zwemwaterrichtlijn vindt plaats in nauwe samenwerking met de provincie Flevoland en Rijkswaterstaat (buitendijkse zwemwateren). Daarbij wordt de communicatie met de burger/badgast over de zwemwaterkwaliteit centraal geplaatst.			
Aan de hand van de zwemwaterprofielen volgt het waterschap bedreigingen voor de zwemwaterkwaliteit. Bij ongewenste ontwikkelingen worden maatregelen genomen om kwaliteitsverslechtering tegen te gaan.			

Wateraanvoer

Wateraanvoer in Flevoland heeft deels als doel om het waterpeil te handhaven en deels om de kwaliteit in landelijk en stedelijk gebied te verbeteren. In 2015 is een besluit genomen om de wateraanvoer langs de Westermeerdijk te bestendigen door de aanleg van een vast inlaatwerk.

In het kader van het Deltaprogramma is met alle waterbeheerders afgesproken om kritisch naar de aanvoer van water te kijken en besparingsmogelijkheden in beeld te brengen. In het WBP3 is aangekondigd dat Waterschap Zuiderzeeland dit onderzoek vanaf 2016 zal opstarten. Hierin wordt vanuit een breder perspectief gekeken naar het watervoorzieningsbeleid. Het wateraanvoerbeleid maakt hier onderdeel van uit. Dit houdt in dat het wateraanvoerbeleid niet in 2015 wordt geactualiseerd, maar wordt meegenomen in dit proces van de uitwerking van het Deltaprogramma Zoetwater. Dit is ook zo vertaald in het nieuwe WBP3.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Uiterlijk 2015 wordt het wateraanvoerbeleid geactualiseerd aan de hand van de evaluatie wateraanvoerbeleid.			

4.3. Goed omgaan met afvalwater

Maatschappelijke optimalisatie afvalwaterketen

De regio ligt op koers om de afgesproken doelmatigheidsdoelstelling in de afvalwaterketen voor 2020 te realiseren. Voor begin 2015 is de samenwerking afvalwaterketen in een nieuwe fase gekomen. Er is een structuurwijziging doorgevoerd die de onderlinge betrokkenheid moet vergroten en daarmee de daadkracht om gezamenlijk (gemeenten en waterschappen) optimalisaties in de afvalwaterketen door te voeren. De komende periode worden voorstellen uitgewerkt om op een aantal thema's de samenwerking verder te intensiveren. Dit betreffen de thema's reinigen & inspecteren, planvorming, meten & monitoren en duurzaamheid & innovatie.

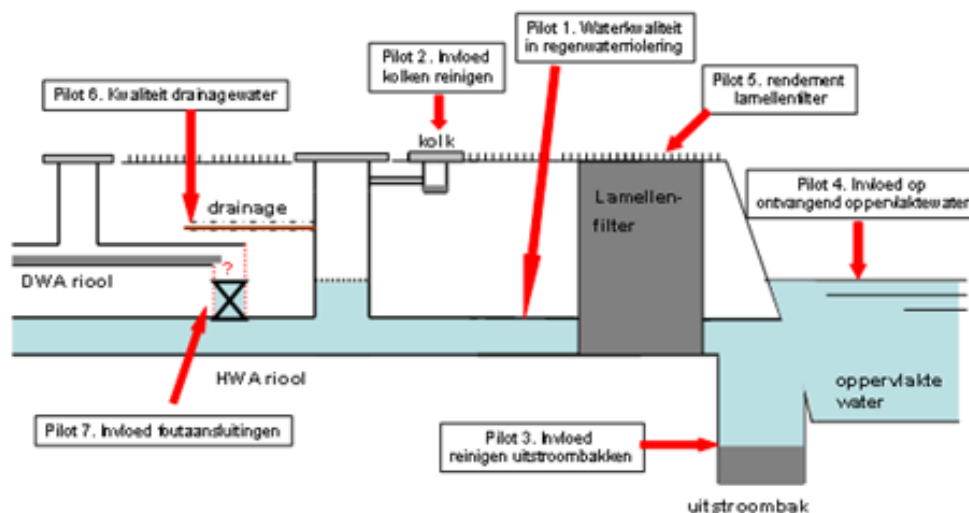
Behandeling afvalwater

Transport- en Zuiveringsplan vastgesteld

In de AV van 27 januari 2015 is het Transport- en Zuiveringsplan 2015-2019 vastgesteld. In dit plan is de in juni 2014 vastgestelde Afvalwaterketenvisie verwerkt. In het plan staan lopende projecten zoals Ephyra bij de AWZI Tollebeek (innovatieve slibgisting), riothermie bij zwembad 't Bun op Urk, het regenwaterproject in Almere en de organische ontwikkeling in Oostervold. Tevens is aandacht besteed aan de emissies vanuit de afvalwaterketen door deze af te stemmen op het watersysteem (prioritaire stoffen, microplastics, medicijnresten en antibiotica resistente bacteriën).

Regenwaterproject Almere wordt afgerond en regenwaterproject Zeewolde is gestart

Het regenwaterproject Almere wordt dit najaar afgerond. Eind 2015 of begin 2016 zal het bestuur over de resultaten worden geïnformeerd. In augustus 2015 gaat het onderzoek naar de behandeling van regenwater op industrieterrein Trekkersveld in Zeewolde van start. De metingen op Trekkersveld zullen gedurende een jaar plaatsvinden. Beide onderzoeken zullen input geven voor een op te stellen hemelwaterplan, maar ook inzicht geven in de emissies vanuit regenwaterstelsels.

Verschillende innovatieve projecten worden uitgevoerd.

De pilotfase van het project Ephyra op AWZI Tollebeek (innovatieve slibvergisting) is inmiddels met succes afgerond. De resultaten zullen in het najaar met DenH en AV gedeeld worden. Ook zal dan een besluit gevraagd worden om door te gaan met de volgende fase van het project Ephyra.

Bij zwembad 't Bun op Urk zal riothermie worden toegepast voor de verwarming van het zwembad. Op 29 oktober is de AV op de hoogte gesteld dat het waterschap een bijdrage levert in de realisatie van dit project. Voor dit project is vanuit de gemeente gekozen voor een andere uitvoeringsvariant, waarbij een hoger rendement wordt behaald. De toepassing van riothermie is hierdoor wel vertraagd tot 2016. Door de andere wijze van uitvoering is de aard van de bijdrage vanuit het waterschap wel gewijzigd. De hoogte van de bijdrage blijft binnen de eerder gegeven kaders.

Voor de organische groei van Oosterwold zijn meerdere vergunningaanvragen binnen. De insteek hierbij is dat de waterschapsdoelen geborgd blijven. Daarbinnen wordt innovatie bij initiatiefnemers gestimuleerd en waar nodig wordt maatwerk mogelijk gemaakt.

Strategieën:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2019 is vastgesteld welke eisen vanuit het watersysteem worden gesteld aan het afvalwatersysteem om te voorkomen dat er ongewenste chemische beïnvloeding optreedt.			
Het waterschap zal actief in samenwerking met de afvalwaterleveranciers duurzame afvalwaterbehandeling onderzoeken. In de planperiode van de meerjarenbegroting zal het waterschap onderzoek doen naar de mogelijkheden om specifieke afvalwaterstromen lokaal te gebruiken of (lokaal) te zuiveren. Voorbeelden: urineafvalwater en grijswater, schaal, slib(her)gebruik. Naast onderzoek zal het waterschap dergelijke ontwikkelingen stimuleren door communicatie en financiële ondersteuning.			
In samenhang met de strategie om het afvalwater en het regenwater volledig van elkaar te scheiden zal in de komende planperiode worden bepaald welke behandelingstechnieken dan nog gewenst zijn voor het afstromend regenwater.			

Zuiveringen

De zuiveringsprestaties tot op heden zijn goed. De norm voor 2015 van 90% effectieve verwijdering wordt gehaald. De ontwateringsgraad van het slib bedraagt tot op heden boven de 20, hetgeen in lijn ligt met de verwachtingen. Ten aanzien van de gasveiligheid van de biogasinstallaties op de AWZI's Dronten en Tollebeek wordt dit jaar gewerkt aan een beheersysteem explosieveiligheid. Deze werkzaamheden zullen eind 2015 zijn afgerond. Met dit beheersysteem is het organisatorische als administratieve proces geactualiseerd en de veiligheid van de medewerkers en de installaties geborgd.

De renovatie en upgrade van de AWZI Dronten is afgerond. De vergunning is verleend. De Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV) heeft aangegeven dat de AWZI voldoet aan de eisen van de verleende vergunning. Op verzoek van de burens is de fakkelininstallatie in toon aangepast, waarbij de medewerkers van de zuivering hebben geconstateerd dat de toon van het geluid is verbeterd.

Begin 2015 heeft de Algemene Vergadering besloten de energieneutraliteit van AWZI Dronten te willen vergroten door toepassing van zonnepanelen. Hiervoor is een maximaal krediet beschikbaar gesteld van € 0,8 mln. De voorwaarde die gesteld is, is dat in 2015 SDE-subsidie (Stimuleringsregeling duurzame energie) wordt aangevraagd en deze substantieel een bijdrage levert aan het project, dan wel een positieve businesscase verkregen moet worden. Begin juni is SDE aangevraagd en is gestart met een marktverkenning. Eind augustus, begin september wordt een bericht verwacht betreffende de toekenning van SDE-subsidie. Gezien het feit dat het totale SDE-budget van € 3,5 miljard eind mei al was overschreden met aanvragen, is de kans op toekenning van de subsidie klein.

Op basis van de ontwerpcapaciteit zou de zuivering van Zeewolde overbelast moeten zijn. De goede effluentkwaliteit duidt echter op een grotere zuiveringscapaciteit. Dit jaar is een onderzoek gestart om dit vast te stellen.

Het project voor de vervanging van de beluchting en de besturing van Almere is in uitvoering. De verwachting is dat het project voor eind 2015 zal worden opgeleverd. Hiermee wordt een grote energiebesparing gerealiseerd.

De haalbaarheidsstudie naar het hergebruik van effluent is op grond van het nieuwe Waterbeheerplan en het Transport- en Zuiveringenplan in de tijd verplaatst. De verwachting is nu dat in de periode 2017/2018 een dergelijk haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd kan worden.

Rioolbeheer Zeewolde

Per 1 maart heeft Waterschap Zuiderzeeland, conform de samenwerkingsovereenkomst, het rioolbeheer van de gemeente Zeewolde overgenomen. De afgelopen maanden zijn de verschillende werkzaamheden, het beheer en onderhoud, databeheer en advieswerkzaamheden binnen de organisatie vormgegeven. Ook de uitvoering van investeringsmaatregelen zijn in de bestaande organisatie ingebed.

De financiële administratie is ingericht en de begroting en het jaarplan voor 2015 zijn gemaakt. Tevens is het investeringsplan voor 2015 opgesteld en is gestart met de uitvoering hiervan. De voortgang van de 3 K's over de eerste drie maanden is gerapporteerd aan de gemeente.

Strategieën:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In de planperiode zijn de bestaande zuiveringen zodanig aangepast, uitgaande van een verdere afkoppeling van regenwater, dat zij in ieder geval tot 2015 blijven voldoen aan de norm stedelijk afvalwater en de kwaliteit van het effluent niet achteruitgaat.			
In 2015 wordt een studie naar de noodzaak en kosten van de uitbreiding van de zuivering Zeewolde uitgevoerd en wordt een start gemaakt met een dergelijk onderzoek voor de zuivering Almere.			
In 2015 wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor hergebruik van effluent.			

Discrepantie

Zowel voor ons waterschap als voor het samenwerkingsverband Waterkracht – Rijn Oost is in 2014 een methodiek vastgesteld om de discrepantiewaarde vast te stellen. In 2015 wordt er in samenhang met het samenwerkingsverband Waterkracht – Rijn Oost een uitvoeringsplan gemaakt om te achterhalen waardoor een te hoge discrepantiewaarde wordt bepaald. Voor ons eigen beheergebied voeren we een specifiek onderzoek uit voor de AWZI Zeewolde.

Strategieën:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
De discrepantie wordt in 2014 structureel in beeld gebracht. In 2015 wordt aangegeven welke inspanningen nodig zijn om een eventueel te grote discrepantie terug te brengen naar acceptabel niveau.			

5. Bedrijfsvoering

5.1. Functionele overheid

Waterbeheerplan 2016-2021

Het waterschap ligt op schema om, conform vereiste uit de Waterwet, op 22 december 2015 een nieuw, actueel Waterbeheerplan (WBP3) vast te stellen. De inhoud van het waterbeheerplan is in een interactief proces tussen organisatie, bestuur en gebiedspartners tot stand gekomen. Het Ontwerp Waterbeheerplan heeft begin 2015 zes weken ter inzage gelegen. In een Nota van inspraak en antwoord (antwoordnota) is aangegeven hoe het waterschap de inspraakreacties wil beantwoorden en verwerken in het waterbeheerplan. De Algemene Vergadering wordt in oktober 2015 gevraagd om het Waterbeheerplan 2016-2021 definitief vast te stellen.

Regelgeving, Vergunningverlening en Handhaving

Omgevingswet aangenomen

Het wetsvoorstel Omgevingswet is door de Tweede Kamer behandeld en op 1 juli 2015 met een ruime meerderheid door de Tweede Kamer aangenomen. In de nieuwe Omgevingswet blijven de waterbeheerders bevoegd om, naast de omgevingsvergunning, vergunningen te verlenen en te handhaven. Via de Omgevingswet is ook geregeld dat de waterbelangen vroegtijdig worden betrokken bij het opstellen van ruimtelijke plannen van Rijk, provincies en gemeenten. Ook de watertoets blijft, weliswaar in een gewijzigde vorm, bestaan. Het instrument van het projectplan vervalt en het instrument van de vergunning eigen dienst komt daarvoor in de plaats.

Uitvoeringsregelgeving wordt aangepast

De uitvoeringsregelgeving onder de Omgevingswet, de besluiten (algemene maatregelen van bestuur), wordt momenteel na een eerste informele consultatiefase aangepast. De verwachting is dat in oktober 2015 de 80%-versies worden verspreid ter commentaar en dat in april 2016 de besluiten ter inspraak worden gelegd. Het gaat om vier besluiten: het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Omgevingswet wordt geïmplementeerd

De Omgevingswet brengt meer met zich mee dan enkel een aanpassing van het omgevingsrecht (de regelgeving). Vanwege de uitgangspunten van de nieuwe wet wordt ook een cultuur- en procesverandering verwacht voor overheden. Omdat de nadruk van de voorbereiding van besluiten en plannen belangrijker wordt, zal het vertrouwen en de samenwerking tussen overheden verbeterd moeten worden. Ook de omgeving wordt meer betrokken. Daarnaast is een digitaliseringstraject, genaamd de Laan van de Leefomgeving, gestart om de mogelijkheden van de opgave op ICT-gebied te onderzoeken en voor te bereiden.

Tussen het Rijk, het Inter Provinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen (UvW) zijn afspraken over de implementatie van de Omgevingswet vastgelegd in een bestuursakkoord Omgevingswet, welke op 1 juli 2015 door partijen is ondertekend. Het bestuursakkoord bestaat uit vijf onderdelen, de zogenoemde tafels: financiën, governance, implementatie, digitalisering en planning. De UvW trekt het onderdeel digitalisering. Inmiddels is een financieel onderzoek gestart naar de kosten die dit implementatietraject met zich mee gaat brengen. Eind 2015 worden de uitkomsten verwacht. De planning is dat de Omgevingswet, inclusief uitvoeringsregelgeving en invoeringswet, eind 2018 in werking zal treden.

Wetsvoorstel vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt aangepast

Vlak voor de kerst 2014 is een gewijzigd wetsvoorstel Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) naar de Tweede Kamer gestuurd. De wijzigingen in het wetsvoorstel

zijn een gevolg van het rapport 'Vertrouwen, Tempo en Helderheid' van de commissie Wolfsen. De kritische geluiden van de VNG en het IPO hebben tot de volgende aanpassingen van het wetsvoorstel VTH geleid:

- de gehele zwaardere industrie wordt onder het provinciale bevoegd gezag gebracht in plaats van zoals nu versnipperd tussen gemeenten en provincies. Dit gaat gebeuren via een wijziging van het Besluit omgevingsrecht;
- er wordt een scherper onderscheid gemaakt tussen de stelselverantwoordelijkheid van de minister van Infrastructuur en Milieu en de uitvoeringsverantwoordelijkheden van gemeenten en provincies. Een gevolg hiervan is dat geen landelijke kwaliteitseisen worden opgelegd. De gemeenten en provincies mogen zelf hun kwaliteitseisen opstellen;
- een aantal voorgenomen wettelijke overleg- en verslagverplichtingen wordt geschrapt.

Momenteel werken de VNG en het IPO aan een modelverordening voor het vastleggen van de kwaliteitscriteria (bottom-up).

Zuiderzeeland werkt samen met omgevingsdienst

De Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV) voert de milieutaken uit voor o.a. de Flevolandse gemeenten en de provincie Flevoland. Voor Waterschap Zuiderzeeland is samenwerking met de Omgevingsdienst relevant, omdat de indirecte lozingen (lozingen via de riolering op afvalwaterzuiveringsinstallaties van het waterschap) onderdeel van deze milieutaken zijn. Afstemming over adviezen over en toezicht op indirecte lozingen met de omgevingsdienst is derhalve belangrijk.

Zuiderzeeland werkt samen met andere waterschappen en Nederlandse Voedsel en Waterautoriteit

De samenwerking met de Rijn-Oost-waterschappen verloopt goed. Regelmatig wordt gesproken over beleidsmatige zaken en de uitvoering van werkzaamheden. Begin 2015 is het Watertoezicht en Waterprocedures uitvoeringsprogramma 2015 opgesteld waarbij gebruik is gemaakt van het gezamenlijke format van de Rijn-Oost-waterschappen. Het jaar 2015 wordt benut om gezamenlijk het handhavingsbeleid voor de komende jaren op te stellen. In de tweede helft van 2015 zal een format voor het jaarverslag worden opgesteld.

Voor het advies en toezicht op het Besluit Risico Zware Ongevallen (BRZO) bedrijven wordt samengewerkt met Waternet. Om de onderlinge samenwerking op het gebied van BRZO te bestendigen, zal in de tweede helft van 2015 een Dienstverleningsovereenkomst worden voorgelegd aan het bestuur.

Op het gebied van het toezien op de naleving van de wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt met de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit samengewerkt.

Zuiderzeeland werkt samen met Rijkswaterstaat

De samenwerking tussen Rijkswaterstaat en de waterschappen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit het Bestuursakkoord Water van de afgelopen 2,5 jaar is erg succesvol is verlopen. Een goed voorbeeld hiervan is het project kwaliteitscriteria voor VTH in het waterbeheer. Deze kwaliteitscriteria zijn in juni 2015 op bestuurlijk niveau (Unie van Waterschappen en de HID van Rijkswaterstaat) vastgesteld. Daarmee hebben de waterbeheerders een stip op de horizon gezet. De implementatie van de kwaliteitscriteria wordt de komende jaren opgepakt.

De regionale samenwerking met Rijkswaterstaat Midden-Nederland is in 2016 geactiveerd en zal in de loop van 2016 verder worden vormgegeven.

Watertoets

De advisering in het kader van de watertoets is ook het eerste halfjaar van 2015 verlopen zoals voorzien: de toetsing van bestemmingsplannen is op orde en in het merendeel van de gevallen wordt het waterschap goed en op tijd betrokken bij het vooroverleg. Naast advisering in het kader van de watertoets op bestemmingsplanniveau, vult Waterschap Zuiderzeeland deze adviseringstaak ook breder in. Na de fase van een bestemmingsplan volgt de ontwerpfase, waarin het waterschap ook een adviesrol oppakt om

zorg te dragen dat er een ontwerp ontstaat dat aan de doelen van het waterschap voldoet. Hiermee wordt een goede basis gelegd voor een vlotte vergunningverleningsprocedure en de toetsing voor overname van het nieuw aangelegde watersysteem door het waterschap. Ook dit proces is op orde.

Calamiteitenzorg

De professionalisering van de crisisbeheersing loopt op schema volgens de drie pijlers: Opleiden, trainen en oefenen (OTO), Planvorming bij calamiteiten, De relatie met crisispartners en ontwikkelingen in het beroepsveld.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In de periode tot aan 2016 wordt de calamiteitenorganisatie verder ge-professionaliseerd op basis van een 3-tal pijlers: opleiding/oefening, actualisatie van het calamiteitenplan en intensivering van samenwerking met de veiligheidsregio.			

Verkiezingen

De doelstelling van het project Waterschapsverkiezingen 2015 was een goed verloop van de waterschapsverkiezingen. Hiermee wordt bedoeld dat de verkiezingen rechtsgeldig moeten zijn en dat wordt gestreefd naar een minimalisering van het aantal bezwaaren/of beroepsprocedures. In de aanloop naar de verkiezingen is een campagne gevoerd. Over het algemeen kan met tevredenheid worden teruggekeken op de verkiezingen. Daarnaast hebben de uiteindelijk gekozen algemene bestuursleden een uitgebreid inwerkprogramma gekregen. Een volledig bestuurlijke evaluatie van het project Waterschapsverkiezingen wordt in het vierde kwartaal van 2015 aan de AV aangeboden.

Kosten

De uiteindelijke kosten volgens de landelijk afgesproken methode bedragen voor Waterschap Zuiderzeeland € 566.673,61. De AV heeft op 30 juni 2015 besloten om dit bedrag te onttrekken uit de hiervoor gevormde bestemmingsreserve Waterschapsverkiezingen van in totaal € 570.000. Aangezien deze bestemmingsreserve voor dit specifieke doel is ingesteld, is vervolgens besloten deze bestemmingsreserve op te heffen en het overgebleven bedrag van € 3.326,39 toe te voegen aan de algemene reserve.

5.2. Organisatie & Omgeving

Innovatie en duurzaamheid

In het programma MVO & Innovatie 2015-2019 is een viertal thema's opgenomen waaraan organisatiedoelen zijn gekoppeld, te weten Energie en klimaat, Circulair waterbeheer, Toekomstbestendige organisatie, Natuur en milieu.

Vanuit het programma wordt jaarlijks gekeken naar nieuwe kansrijke ontwikkelingen op de vier thema's. Daarvoor is een goed gevulde kraamkamer nodig. Het doel is om in 2015 daarin te investeren, zodat in het 4^e kwartaal van 2015 een goed jaarplan 2016 aan het bestuur voorgelegd kan worden. Naast de investering in Energie en klimaat, zal ook gezocht worden naar kansrijke initiatieven op de overige thema's.

In het najaar wordt gestart met het project "Van biomassa naar organische stof". Het project is gericht op het onderzoeken van de effecten van het verhogen van de organische stof in de bodem met behulp van biomassa. Een onderdeel van dit project is de inventarisatie van de verschillende soorten biomassa (hoeveelheden, beschikbaarheid, samenstelling en transporteerbaarheid). Deze inventarisatie maakt het mogelijk om later ook naar andere toepassingen van biomassa te kijken.

Zuiderzeeland participeert in een traject van de provincie waarin de mogelijkheden om bermgras duurzaam aan te besteden bekeken worden.

Ook het reeds eerder genoemde project Ephyra kan in dit kader genoemd worden, waarbij ook nadrukkelijk samenwerking wordt gezocht met partners op het gebied van innovatie. De pilot van dit project is inmiddels afgerond. De Algemene Vergadering wordt hierover in dezelfde vergadering als deze bestuursrapportage geïnformeerd.

Inmiddels is één duurzame poolauto in gebruik genomen. Uiterlijk eind 2016 moet helder zijn of het rijden met één of meerdere duurzame auto's voor Zuiderzeeland haalbaar is of niet.

In het eerder genoemde jaarplan 2016 zullen ook ideeën worden aangereikt die zich lenen voor stimulering uit het fonds MVO & Innovatie.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2015 is het waterschap in staat om in samenwerking innoverend te zijn.	😊	😊	✓

Samen Beter Werken

Dit voorjaar heeft de projectgroep een quickscan opgeleverd waarin de mogelijkheden van structurele huisvesting elders zijn bekeken. Het resultaat van deze oriëntatie resulteerde in het collegebesluit te investeren in het Waterschapshuis en om niet elders huisvesting te organiseren. De Algemene Vergadering is hier in de vergadering van 26 mei van op de hoogte gesteld. Verder is dit voorjaar in het opleiding- en ontwikkelprogramma van Zuiderzeeland ruimte ingebouwd voor training en ontwikkeling op het gebied van Het Nieuwe Werken. Leidinggevenden en medewerkers worden met lezingen, excursies en training uitgedaagd om nieuwe werkstijlen en nieuwe vormen van samenwerking te adopteren. Ook wordt zorgvuldig aandacht besteed aan medewerkerparticipatie. De invoering van benodigde digitale hulpmiddelen loopt volgens plan. In de tweede helft van dit jaar zullen stappen worden gezet richting ontwerp van het kantoorconcept. Als gevolg van m.n. het uitvoeren van de quickscan (die niet was voorzien in de oorspronkelijke planning) heeft het project wel wat vertraging opgelopen. De huidige planning is dat het project begin 2017 gereed is.

Waterkracht

In 2014 is het waterschap gestart met het werken in Waterkracht. Waterkracht is de samenwerking van de waterschappen Groot Salland, Reest & Wieden, Rijn & IJssel, Vechtstromen en Zuiderzeeland op het gebied van ICT, Inkoop, Personele zaken en Zuiveren. De vijf waterschappen hebben hun krachten gebundeld om voor deze vier werkvelden de kosten en kwetsbaarheid te verminderen en de kwaliteit van de bedrijfsvoering te vergroten. In 2015 en 2016 is Waterschap Zuiderzeeland voorzitter van dit samenwerkingsverband. Ook de centrale coördinatie en communicatie rondom Waterkracht worden vanuit ons waterschap aangestuurd.

Binnen de vier werkvelden is in het voorjaar gestart met de uitvoering van projecten en activiteiten op basis van de jaarplannen voor 2015. Voorbeelden zijn het ontwikkelen van een strategie voor het aantrekken en behouden van industriële reststromen voor de zuiveringsinstallaties (zuiveren). Bij personele zaken wordt gewerkt aan één interne vacaturmarkt voor de waterschappen. Gezamenlijke inkoopstrategieën worden ontwikkeld bij inkoop en bij ICT wordt de gemeenschappelijke netwerkschijf verder ingericht. Daarnaast is ook een groot aantal projecten afgerond. Eind van dit jaar wordt, net als in

2014, door middel van een bestuurlijk dashboard gerapporteerd over de bereikte resultaten in 2015.

De Regiegroep heeft na het eerste jaar de sturing binnen Waterkracht geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is een aantal acties uitgevoerd om de effectiviteit en efficiëntie van de sturing binnen Waterkracht te vergroten. Op deze manier gaat Waterkracht functioneren als een programma waarvoor een programmamanager verantwoordelijk is. De lijnmanagers bij de waterschappen zorgen ervoor dat het werk ingebracht wordt in Waterkracht en zij zijn verantwoordelijk voor de implementatie van de producten binnen de waterschappen en het realiseren van de resultaten. De rapportage hierover zal integraal onderdeel uit gaan maken van de P&C cyclus.

Voor de vier werkvelden zijn in de eerste helft van dit jaar meerjarenplannen opgesteld. Hierbij is veel aandacht besteed aan het meerjarig benoemen van de grote lijnen binnen de werkvelden en het scherp formuleren van de resultaten op de 3k's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid). Ook is er veel energie gestoken in het vergroten van het draagvlak voor het werk dat in Waterkracht uitgevoerd gaat worden. Op basis van de eerste jaarschijf uit de meerjarenplannen zijn de jaarplannen voor 2016 opgesteld.

Bij de bestuurlijke besluitvorming over de Waterkrachtsamenwerking eind 2013 is aangegeven dat een deel van de werkzaamheden in een bedrijfsvoerings-GR ondergebracht kan worden als daar aanleiding voor is. Daar is nog steeds geen aanleiding voor. Ook voor 2015 heeft de Belastingdienst aangegeven in te kunnen stemmen met de gekozen werkwijze.

Monitoring Bestuursakkoord Water

In het Bestuursakkoord Water (BAW) hebben het Rijk en de koepelorganisaties in 2009 afgesproken om gezamenlijk een doelmatigheidswinst te realiseren die oploopt tot jaarlijks 750 M€ in 2020. De doelmatigheidsopgave van alle waterschappen samen bedraagt 325M€² jaarlijks vanaf 2020. De Unie van Waterschappen heeft per brief laten weten op welke wijze deze opgave vertaald kan worden naar het niveau van de individuele waterschappen.

In onderstaande figuur 1 is de gemiddelde autonome stijging van de lasten van Waterschap Zuiderzeeland op basis van de MJB 2010-2013 (paarse lijn), afgezet tegen de doelstelling van het BAW (rode lijn) op basis van de systematiek van de Unie van Waterschappen. Conform de systematiek van de Unie moet ieder waterschap de in 2010 voorziene autonome lastenontwikkeling middels doelmatigheidswinst met 0,8% per jaar naar beneden bijstellen. Als een waterschap daarin slaagt, is sprake van een gematigde lastenontwikkeling.

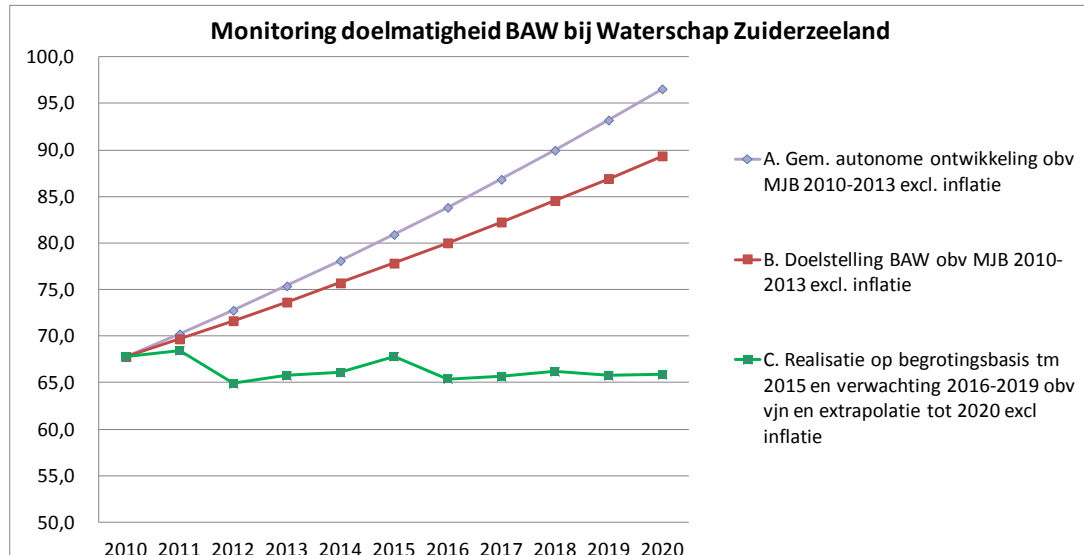
De groene lijn geeft ten slotte de realisatie op begrotingsbasis weer, waarbij voor de jaren vanaf 2016 is uitgegaan van de cijfers van de voorjaarsnota. Uit figuur 1 blijkt dat Waterschap Zuiderzeeland op basis van het model van de Unie van Waterschappen ruimschoots op koers ligt om de doelmatigheidswinst te behalen.

---

² 100M€ in de afvalwaterketen, 70M€ door zuivering en riolering beter op elkaar af te stemmen, 155 M€ op de overige taken van het waterschap

Figuur 1 monitoring doelmatigheid bestuursakkoord water

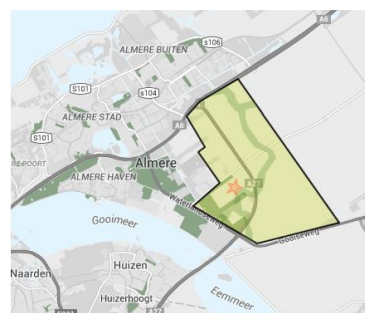

Almere

Onder de noemer van Almere 2.0 geeft Almere vorm aan de plannen om zich te ontwikkelen tot een westelijk georiënteerde stad met circa 60.000 nieuwe woningen, een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen en met goede verbindingen met de rest van de noordvleugel van de Randstad. Belangrijke ontwikkelingen waaraan Almere in onderlinge samenhang vormgeeft, zijn Almere Poort, Centrum Weerwater, de Floriade 2022, Nobelhorst en Oosterwold. Waterschap Zuiderzeeland is bij deze ontwikkelingen betrokken.

De gemeenten Almere en Zeewolde hebben samen met het Rijksvastgoedbedrijf het initiatief genomen tot de organische ontwikkeling van Oosterwold, waarbij initiatiefnemers zelf verantwoordelijk zijn voor het ontwerp, de aanleg en het beheer van hun kavel. Ze dienen daarbij rekening te houden met een aantal randvoorwaarden/spelregels. Waterschap en gemeenten hebben afgesproken om in een pilotperiode (tot eind 2016) samen op te trekken en ervaring op te doen met de organische ontwikkeling van Oosterwold in relatie tot de waterhuishoudkundige inrichting van het gebied en de taken van het waterschap.

Inmiddels heeft een tiental initiatiefnemers vergunningen aangevraagd voor hun initiatief. Eind 2016 wordt de pilot geëvalueerd en bezien welke consequenties organisch ontwikkelen heeft voor het watersysteem (kwantiteit en kwaliteit) in het gebied en de eigen organisatie (oa vergunningverlening en handhaving). Ook is dan meer inzicht in wat de nieuwe werkwijze betekent voor het samenspel tussen initiatiefnemer, waterschap en gemeenten.

Internationale samenwerking

Waterschap Zuiderzeeland geeft uitvoering aan zijn buitenlandbeleid dat door de Algemene Vergadering is vastgesteld.

Het waterschap heeft een actieve rol gespeeld in de commissie en werkgroep Internationaal van de UvW (EU beleidsbeïnvloeding en bestuursadvisering). De subsidies zijn zoveel mogelijk aangewend om de activiteiten op het vlak van internationale samenwerking te financieren.

Het waterschap voert zes projecten uit in de Awash River Basin (centraal Ethiopië). Deze projecten zijn voor een aanzienlijk deel gedekt door subsidies. De projecten richten zich op een betere taakuitvoering door partnerorganisaties van het waterschap ('good water governance'). Aandachtsgebieden hierbinnen liggen o.a. op het vlak van integraal waterbeheer, samenwerking en stakeholderbetrokkenheid, communicatie, planmatige implementatie, monitoring en datamanagement, gebruik modellen, anticorruptie, opleiding jong talent, emissiebeheer en innovatieve sanitatie. Het afgelopen jaar is één project succesvol afgerond (opzetten Water Governance Programma), is een overeenkomst water governance implementatieprogramma en partnerschap getekend en zijn subsidies verworven voor drie nieuwe projecten.

In Indonesië heeft het waterschap een sanitatieproject afgerond waarbij ziekenhuizen zijn geadviseerd op afvalwaterbehandeling en zijn medewerkers van overheid en NGOs getraind op het vlak van sanitatie. Het waterschap is een oriëntatie gestart op een (urbaan) sanitatieproject met SNV.

Het waterschap stuurt aan op krachtenbundeling en kennisuitwisseling. In onze projecten werken we samen met een groot aantal verschillende type organisaties. Zuiderzeeland is gestart met het voorbereiden van een samenwerkingsovereenkomst tussen de waterschappen (Dutch Water Authorities, DWA) en SNV. Op DWA-niveau heeft Zuiderzeeland intervisiebijeenkomsten georganiseerd en voor circa 25 nieuwe experts die op onze Ethiopië projecten worden ingezet zijn trainingen 'cultural awareness' met het Koninklijk Instituut voor de Tropen georganiseerd.

Doordat we projecten via subsidies financieren, geven we tegen een aanzienlijke kostenreductie uitvoering aan het Buitenlandbeleid.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
Het waterschap neemt actief deel aan waterbeheer en sanitatieprojecten in het buitenland.			

Communicatie

De huidige nota Corporate communicatie is al een aantal jaren oud. Met een nieuw bestuur en bijbehorend Bestuursprogramma is de tijd rijp voor vernieuwing van de huidige communicatievisie en -strategie. Communicatie is daarbij niet langer alleen de verantwoordelijkheid van het cluster Communicatie & Crisisbeheersing, maar van de totale organisatie en het bestuur. In het laatste kwartaal van 2015 wordt hiervoor, samen met de organisatie en het bestuur, een visie ontwikkeld. Uit deze visie zal een nieuwe nota Corporate communicatie gedestilleerd worden.

5.3. Middelen

Control

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft vorig jaar onderzoek gedaan naar de kwaliteit van wettelijke controles die door de vier grote accountantsbureaus worden uitgevoerd, zowel in de profit als de non-profit sector. Van ieder accountantsbureau zijn tien controles in het onderzoek betrokken. Naar het oordeel van de AFM is 45 procent van de uitgevoerde controles van onvoldoende kwaliteit. Dit wil niet zeggen dat de accountant

een verkeerde verklaring heeft afgegeven, maar wel dat de accountant naar het oordeel van de AFM niet voldoende of geen geschikte informatie van de gecontroleerde organisatie heeft gekregen om zijn verklaring op te baseren. Ook onze accountant heeft een aantal maatregelen getroffen om de kwaliteit van de wettelijke controles te verhogen. Voor ons waterschap betekent dit onder andere dat de accountant minder steunt op de verbijzonderde interne controle welke door het waterschap zelf wordt uitgevoerd. De accountant vormt aan de hand van de verzamelde informatie een eigenstandig oordeel over de rechtmatigheid. De accountant kan nadere inlichtingen vragen of een aanvullende steekproef trekken. De verandering van de mate waarin de accountant steunt op de verbijzonderde interne controle betekent niet dat de werkwijze voor de interne controles is aangepast. De verbijzonderde interne controle is namelijk een belangrijk instrument voor de interne beheersing. De verbijzonderde interne controle blijft gericht op de kritieke financiële verwerkingsprocessen, waarbij de te controleren onderwerpen jaarlijks worden bepaald op basis van het relatieve belang van het te controleren proces en de risico-inschatting.

Financiën

Vanaf 2015 zullen ongeveer 45 pachtcontracten gefaseerd worden herzien en qua pacht prijs in overeenstemming worden gebracht met de thans toelaatbare vergoedingen. De totale extra inkomsten bedragen vanaf 2017 circa € 190.500,- per jaar (huidig prijspeil) als alle contracten zijn aangepast.

In 2015 is verder gestart met het in kaart brengen van de consequenties van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheden per 2016.

GBLT

De accountantscontrole bij GBLT heeft dit jaar meer tijd in beslag genomen dan gepland, waardoor ook de behandeling van de jaarstukken van het waterschap naar juni is verschoven.

Dit jaar is een extra bijdrage van de waterschappen gevraagd met een omvang van circa € 2,0 miljoen. Ons aandeel daarin komt uit op ongeveer € 0,1 miljoen. Deze extra bijdrage wordt benut voor het optimaliseren van de primaire processen van de belastingorganisatie.

Natuurbezwaren

Met ingang van 2009 is een definitie voor natuurterreinen in de Waterschapswet opgenomen. Sindsdien bestaat er discussie (in de vorm van bezwaren tegen belastingaanslagen) tussen de grondeigenaren en de waterschappen over de vraag welke percelen als natuurterrein zijn aan te merken (het betreft met name graspercelen). Om duidelijkheid te krijgen zijn er in totaal zes voorbeeldprocedures gevoerd waarin GBLT een actieve rol heeft gehad (bezwaren tegen aanslagen in het gebied van waterschap Rijn en IJssel en waterschap Vechtstromen). De Hoge Raad heeft op vrijdag 7 november 2014 een uitspraak gedaan in een van de voorbeeldzaken inzake de watersysteemheffing van mogelijke natuurterreinen (proceduregebied waterschap Vechtstromen). De Hoge Raad heeft hierbij het standpunt van de terreinbeheerders gevolgd. Activiteiten die zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur moeten tot natuur worden gerekend, óók als die tot agrarische opbrengsten leiden.

Naar aanleiding van de uitspraak is ook binnen Zuiderzeeland in samenwerking met het adviesbureau Tauw gekeken wat de effecten van de uitspraken zijn op lopende bezwaren. In dit traject heeft tevens een actualisatie plaatsgevonden aan de hand van het zogenaamde "4-lagenmodel" wat door Tauw is ontwikkeld om te beoordelen of een bepaald perceel als natuur beoordeeld moet worden of als (overig) ongebouwd). De voorlopige conclusie hieruit is, dat een deel van de percelen waartegen bezwaar ingediend is, als natuur moet worden beoordeeld. Op dit moment wordt ingeschat dat dit leidt tot een terugbetaling (over de afgelopen zes jaar) van totaal circa € 0,4 miljoen. Het definitieve

bedrag zal naar verwachting dit najaar bekend zijn. Daarnaast heeft de actualisatie aan de hand van het 4-lagenmodel er ook toe geleid dat bepaalde percelen die in het verleden als natuur zijn aangeslagen, in de toekomst naar verwachting als ongebouwd zullen worden aangeslagen. De exacte hoeveelheden zijn echter nog niet bekend. In de begroting 2016 zal zoveel als mogelijk rekening worden gehouden met bovenstaande effecten.

Informatie

Goede informatie wordt steeds belangrijker voor het goed uitvoeren van de waterschapstaken.

De sinds Water Werkt ingeslagen weg naar een proces- en vraaggerichte organisatie op het gebied van waterinformatie verloopt voorspoedig. In 2015 wordt extra aandacht gegeven aan de toegankelijkheid en verbetering van het gebruik van de beschikbare informatie.

Voortgang IBP

De voortgang van doelen in het Informatiebeleidsplan 2014-2017 is per actielijn toegelicht in onderstaande tabel.

Actielijn	Status	Toelichting
1. Informatiebeheer op orde		De inrichting van de landelijke basisregistraties en de kernregistraties voor de primaire processen liggen op schema. De inventarisatie en realisatie van kernregistraties voor ondersteunende processen blijft iets achter, maar zal de komende jaren worden opgepakt.
2. Samenwerking		De implementatie van HWH 2.0 verloopt volgens plan. De implementatie van de ICT samenwerking in Waterkracht loopt t.o.v. het businessplan iets achter, maar de einddoelstelling (het streefbeeld) blijft haalbaar.
3. De Digitale Werkplek		Activiteiten op het gebied van de ICT werkplek zijn geïntegreerd in Samen Beter Werken en worden voortvarend opgepakt. Op het gebied van digitalisering van werkprocessen is wat achterstand, door het niet ingevuld krijgen van een vacature. Er wordt nu een programma Digitalisering ingericht en op de betreffende vacature wordt een projectmanager aangetrokken om de noodzakelijke versnelling te krijgen.
4. Informatiebeveiliging		Er wordt op landelijk en regionaal niveau (Waterkracht) intensief samengewerkt. De doelstelling om te voldoen aan de BIWA (de sectorbrede norm voor informatieveiligheid) zal in 2015 nog niet worden gehaald. Er zal meer nadruk worden gelegd op implementatie van maatregelen binnen de eigen organisatie.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2017 zijn de doelstellingen van het informatiebeleid 2014-2017 geïmplementeerd.			

Inkoop

Interne ontwikkeling

In 2015 is een aantal stappen gezet om de inkoop verder te integreren in de P&C-cyclus; Hiermee heeft het onderwerp inkoop op managementniveau een stevigere plek gekregen

en dit geeft sturingsmogelijkheden. Vanuit inkoop wordt de organisatie ondersteund in het zoeken naar kansen op gebied van efficiency en besparingen (intern en extern) en optimaliseren van inkoopmogelijkheden (zoals het reduceren van leveranciers). Dit is mogelijk omdat inkoopinstrumenten (zoals de processen omtrent inkoop en contractregistratie) ontwikkeld en geïmplementeerd zijn.

Waterkracht

Binnen de samenwerking in Waterkracht/werkveld inkoop is een aantal inkooppakketstrategieën opgeleverd in het eerste half jaar van 2015 (inhuur, vergaderlocaties, ingenieursdiensten) Deze zijn of worden geïmplementeerd of het vervolg wordt opgepakt. Voor de komende maanden staat nog een aantal inkooppakketstrategieën gepland voor oplevering (zoals technische groothandel, zwaar materieel en arbodienstverlening). Na het in de markt zetten van deze strategieën ontstaat zicht op de (kwalitatieve en financiële) effecten daarvan.

In het najaar zal een aanbesteding worden gepubliceerd voor de levering van een tactische inkoopapplicatie, welke de in Waterkracht geharmoniseerde processen bevat.

Om bij de interne ontwikkeling gebruik te maken van de opgeleverde producten vanuit Waterkracht en daarin geen achterstand of afbreuk op te lopen, is er extra capaciteit ingezet.

HRM & Organisatie

Beleid HRM

De afgelopen jaren heeft het bestuur van Waterschap Zuiderzeeland een aantal kaderstellende nota's vastgesteld. Hierin zijn uitgangspunten geformuleerd voor de wijze waarop de organisatie haar werk verricht en voor de ontwikkelingen en opgaven op gebied van HRM & Organisatie. Dit betreft Water Werkt, de samenwerkingstrategie en de Maatschappelijke positie. In de afgelopen periode is wederom verder invulling gegeven aan de implementatie van deze uitgangspunten in de manier van werken:

Voortgang Water Werkt

De gewenste organisatieontwikkeling vanuit het interne traject Water Werkt is nu twee jaar op gang. De verschillende afdelingen en teams zijn volop bezig met de implementatie van de door hen opgestelde ontwikkelplannen.

Omdat organisatieontwikkeling niet statisch is, wordt er alweer vooruitgekeken. Dit betekent onder meer dat in de loop van 2015 de voorbereidende werkzaamheden starten voor de evaluatie van Water Werkt. De resultaten hiervan worden meegenomen als input voor de ontwikkelingen en opgaven op gebied van HRM&O de komende jaren.

Leiderschapsontwikkeling

Managementsturing is essentieel binnen de gewenste ontwikkeling van het waterschap. Voor wat betreft leiderschap is in april 2014 een Managementontwikkelingstraject gestart (traject waarin systematisch wordt gewerkt aan de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en competenties van managers). Thema's die daarin aan de orde zijn geweest, zijn onder meer eigenaarschap, daadkrachtig leiderschap, omgeving en samenwerking. Om ook binnen dit traject aan te blijven sluiten bij organisatieontwikkelingen en nieuwe inzichten heeft medio 2015 een evaluatie plaatsgevonden. Dit heeft ertoe geleid dat er nog meer gericht aansluiting gezocht gaat worden bij de behoeften van de deelnemers. Hiervoor zijn op maat gemaakte leerlijnen ontwikkeld voor de verschillende doelgroepen.

Medewerkerontwikkeling

De interne organisatieontwikkeling Water Werkt stelt nieuwe eisen aan onze medewerkers. Het vraagt een planmatige insteek van de investeringen die in het personeelsbestand worden gedaan: Investeren doen we doelbewust met het oog op het te behalen rendement nu en in de toekomst. Kortom, werken aan duurzame inzetbaarheid van onze

medewerkers. Hierbij gaat het om planmatig opleiden en ontwikkelen, maar ook om gerichte sturing op het gewenste resultaat. Om hier invulling aan te kunnen geven is onder meer de ZZL Academie opgericht (het interne opleidingsinstituut van het waterschap). In 2015 is het aanbod fors uitgebreid met zowel vaardigheidstrainingen als trainingen gericht op persoonlijke effectiviteit. Medio 2015 heeft ruim 50% van de medewerkers één of meerdere trainingen naar tevredenheid gevolgd (gemiddelde waardering voor een training is een ruime 8). Ook levert de ZZL Academie haar bijdrage aan organisatiebrede projecten, zoals Samen Beter Werken. Hiervoor heeft zij afgelopen zomer de Summer School georganiseerd met als doel eens verfrissend te kijken naar (samen)werken en bewust stil te staan bij de veranderende context van ons werk.

Project Richten van Talenten

De afgelopen maanden is, binnen het zogenoemde project Richten van Talenten, gewerkt aan het moderniseren van het functiehuis. Hierin wordt de basis gelegd voor de sturing van de organisatie. De taken die vanuit het bestuursprogramma moeten worden verricht, worden beschreven in het functiehuis in functies en resultaatgebieden, gegroepeerd in functiefamilies en gewaardeerd. Dit is de basis voor de inschaling van de medewerkers en is het fundament onder het beloningsbeleid. Andere beloningsinstrumenten worden op deze basis gebouwd. De essenties van de samenwerkingsstrategie, Water Werkt en de maatschappelijke positie zijn hier uiteraard bij betrokken. Naar verwachting is het nieuwe functiehuis begin september 2015 opgeleverd.

Tevens zijn de eerste stappen gezet voor het herijken van de competentieprofielen, waarbij het verbinden van de competenties met de kernwaarden van de organisatie centraal staat.

Continue verbeteren

Binnen Water Werkt heeft de opdracht 'continue verbeteren' een centrale plek gekregen om invulling te geven aan de strategische doelstellingen en ambities van het waterschap. In de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het inzichtelijk maken van processen binnen het primaire proces. De komende jaren zal dit worden doorontwikkeld naar 'hoe kan ik continue verbeteren en innoveren?' Oog hebben voor het effect van het handelen op andere teams en afdelingen, het managen van risico's op de werkvloer en ondernemerschap in denken en doen is de opgave in de sturing van het management.

Onder de noemer Kwaliteitsmanagement/Procesmanagement is in 2015 begonnen met een quick scan vanuit het team HRM&O voor wat betreft kennis, kunde, systemen en middelen. Dit vanuit het doel om goed in kaart te brengen wat er nodig is op die gebieden om kwaliteits-/procesmanagement te kunnen uitrollen in de organisatie. Tevens is er een aantal korte workshops gegeven waarin met behulp van de methodiek Lean inzichtelijk is gemaakt hoe efficiënt een proces is en waar de risico's in dat proces zitten. De bevindingen van deze workshops worden in het eerste kwartaal van 2016 geëvalueerd en op basis daarvan wordt een plan van aanpak geschreven voor verdere uitrol binnen de rest van de organisatie.

Waterkracht

De afgelopen maanden is er verder invulling gegeven aan de Waterkracht-samenwerking. In 2016 zal een gezamenlijk traineeprogramma van start gaan waarbij ieder waterschap twee trainees begeleidt en waar tegelijkertijd sprake zal zijn van roulatie van de betreffende trainees. De voorbereidende werkzaamheden hiervoor zijn gestart. Ook is er een volgende stap gezet voor het kunnen voeren van een gezamenlijke salaris- en personeelsadministratie. Om op dit gebied intensief samen te kunnen werken, is het nodig dat de waterschappen werken met eenzelfde salaris- en personeelsinformatiesysteem. Daarom heeft Waterkracht begin 2015 meegedaan met de landelijke aanbesteding voor een gezamenlijk e-HRM systeem voor de waterschapssector. Om het systeem vanaf 1 januari 2017 operationeel te laten zijn, zullen de komende maanden gericht zijn op verdere uniformering en de wijze van inrichting van het systeem.

Overige ontwikkelingen

Nadat eind maart 2015 het principeakkoord was bereikt, is in de zomer van 2015 het definitieve cao-akkoord voor de waterschapsambtenaren getekend met afspraken voor 2015 en 2016. Het akkoord speelt in op de veranderingen die in onze sector plaatsvinden. Samengevat biedt de nieuwe cao medewerkers nieuwe mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling en salarisverbetering. Dit akkoord bevat veel elementen die op lokaal niveau verder uitgewerkt moeten worden. Hierbij wordt ook meegenomen hoe het waterschap op basis van de Participatiewet en de Wet banenafpraak invulling gaat geven aan de verplichting om personen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

Tevens wordt inmiddels invulling gegeven aan de inspanningsverplichting om indienst-treding van HWH-medewerkers bij de waterschappen mogelijk te maken, als gevolg van de gedeeltelijke ontmanteling van HWH. Zuiderzeeland heeft dit in samenwerking met zijn Waterkracht-partners opgepakt.

Personele Cijfers

De huidige formatie van Waterschap Zuiderzeeland bedraagt 261,2 fte. Dit bestaat uit 259,4 fte vaste formatie en 1,8 fte tijdelijke formatie. Van deze tijdelijke formatie vervalt 1 fte per 1 januari 2017 (medewerker digitale informatievoorziening). De andere tijdelijke 0,8 fte betreft de medewerker MVO. Deze tijdelijke formatie vervalt per 1 januari 2020. In tabel 5.1 is het verloop van de formatie per programma opgenomen.

Tabel 5.1 verloop formatie

Formatie	Begr 2015	Begr 2016	Begr 2017	Begr 2018	Begr 2019
Veiligheid	22,3	22,3	22,3	22,2	22,2
Voldoende water	115,4	115,4	115,4	115,0	115,0
Schoon water	123,5	123,5	123,5	123,0	123,0
Totaal	261,2	261,2	261,2	260,2	260,2

Inhuur

In 2015 loopt een flink aantal grote projecten (Samen Beter Werken, Buitendijks, Oostervold, aanleg duurzame oevers, Waterkracht). Voor de tijdelijke extra benodigde capaciteit voor deze projecten wordt (mede) gebruikgemaakt van een flexibele schil van extern personeel.

Ook is er in 2015 op een aantal cruciale (management)functies sprake van langdurige ziekte. Om de werkdruk niet te hoog te laten oplopen en de beoogde doelen voor 2015 te realiseren, wordt op deze functies extern personeel ingehuurd.

Verder is er in 2015 een transitieproces ingezet op het gebied van HRM&O. Voor de borging van de continuïteit van reguliere werkzaamheden en de begeleiding van het proces zelf is gebruikgemaakt van externe capaciteit.

Het bovenstaande leidt ertoe dat de inhuur voor 2015 geraamd wordt op € 3,6 miljoen. Dit bedrag is inclusief een bedrag van € 0,2 miljoen voor inhuur die Waterschap Zuiderzeeland (vanuit zijn voorzittersrol) voorschiet ten behoeve van Waterkracht. Deze lasten zullen over de deelnemende waterschappen worden verdeeld.

Tabel 5.2 Inhuur

Inhuur	Prognose 2015	Realisatie 2014
Raming/realisatie inhuur	3,6 mln	2,7 mln

Leeftijdsopbouw, verdeling man/vrouw en mobiliteit

In onderstaande tabellen zijn gegevens opgenomen over de leeftijdsopbouw, de verdeling man/vrouw en mobiliteit weergegeven.

Tabel 5.2 leeftijdsopbouw

Leeftijdsopbouw	Medio 2015	2014	2013
Tot 25 jaar	1 %	1 %	1 %
25 tot 35 jaar	17 %	14 %	17 %
35 tot 45 jaar	30 %	29 %	28 %
45 tot 55 jaar	31 %	33 %	35 %
55 jaar en ouder	21 %	23 %	19 %
Totaal	100 %	100 %	100 %

Tabel 5.3 verdeling man/vrouw

Verdeling man/vrouw	Medio 2015	2014	2013
Man	72 %	73 %	72 %
Vrouw	28 %	27 %	28 %

Tabel 5.4 Mobiliteit

Mobiliteit	Medio 2015	2014	2013
Instroom (percentage)	5,88	7,6	3,59
Instroom (aantal)	16	20	9
Uitstroom (percentage)	2,94	3,44	3,19
Uitstroom (aantal)	8	9	8

De leeftijdsopbouw en de verdeling man/vrouw laat over de afgelopen jaren een redelijk stabiel beeld zien.

Voor wat betreft mobiliteit laat 2015, net als 2014, wel een ander beeld zien dan het waterschap de afgelopen tijd gewend was. In 2014 was de relatief hogere instroom van nieuwe medewerkers het gevolg van de herziening van de volledige formatie in het traject Water Werkt en het opheffen van de vacaturestop. De afronding hiervan heeft tot begin 2015 doorgelopen en daarnaast heeft het overnemen van het afvalwaterbeheer van de gemeente Zeewolde ook voor nieuwe medewerkers gezorgd.

Ziekteverzuim

Onderstaande tabel 5.5 geeft inzicht in de stand van zaken met betrekking tot het ziekteverzuim bij Zuiderzeeland. In de weergegeven cijfers is het zwangerschaps- en bevalingsverlof niet meegenomen, maar ziekte als gevolg hiervan wel.

Tabel 5.5 ziekteverzuim

Ziekteverzuim	Medio 2015	2014	2013
Ziekteverzuim	5,40 %	4,44 %	5,2 %

Opvallend is dat het actuele ziekteverzuimpercentage aanzienlijk hoger ligt ten opzichte van het jaar daarvoor. De oorzaak hiervan ligt in een toename van het aantal langdurige zieken met klachten van uiteenlopende aard. Zoals al aangegeven heeft de langdurige ziekte voor een belangrijk deel betrekking op een aantal cruciale (management)functies in de organisatie.

Tabel 5.6 ziekteverzuimnorm

Ziekteverzuim Zuiderzeeland	Medio 2015	Norm 2015	Norm vanaf 2016
Ziekteverzuim	5,4%	5,5%	4,5%

Tabel 5.6 laat zien dat het actuele ziekteverzuimpercentage net onder de norm van 2015 ligt. Desondanks blijven we streven en sturen op een zo laag mogelijk ziekteverzuimpercentage. De genomen maatregelen rondom duurzame inzetbaarheid dragen hieraan bij. Met name doordat de leidinggevenden steeds meer een nadrukkelijke rol krijgen om hun medewerkers te coachen op het duurzaam inzetbaar blijven gedurende hun loopbaan. Daarnaast heeft het inzetten van maatwerkoplossingen en stevig sturen op preventie hierop ook een positieve uitwerking.

Strategie:	berap 2013	berap 2014	berap 2015
In 2015 is het onderdeel organisatie en personeel in de reguliere P&C cyclus geïntegreerd.			✓
Het ontwikkelen van systemen en instrumenten voor 'het richten van talenten'.		😊	😊

6. Financiën en risico's

6.1. Geactualiseerde prognose jaarresultaat 2015

De afgelopen jaren is er steeds sprake geweest van positieve jaarresultaten. Ook de eerste prognose liet nog een (beperkt) voordelig resultaat zien van € 0,4 miljoen. De huidige prognose laat een negatief resultaat zien. Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting 2015.

- Er wordt een tekort gemeld op het onderhoud van hard- en software van € 0,1 miljoen.
- Op het onderhoud van watergangen wordt een licht voordeel verwacht als gevolg van meevallende aanbestedingen. Dit wordt gebruikt ter dekking van bepaalde voorbereidingskosten (diverse onderzoeken).
- In 2015 is er zoals gezegd sprake van langdurige ziekte op een aantal cruciale functies, waarvoor vervangende capaciteit wordt ingehuurd. Daarnaast is er een transitieproces ingezet op het gebied van HRM&O en wordt voor de realisatie van een aantal grote projecten gebruikgemaakt van de inzet van een tijdelijke flexibele schil van externe personeel. De extra benodigde dekking kan voor een groot deel (€ 1,1 miljoen) gevonden worden vanuit (verschuivingen binnen) de reguliere exploitatiebudgetten en vacatureruimte. Ook wordt de niet benutte inflatieruimte voor 2015 eenmalig ingezet ter dekking van inhuur. In de voorgestelde begrotingswijzigingen aan de AV is in totaal een bedrag van € 0,2 miljoen opgenomen als aanvullende dekking t.b.v. inhuur (zie bijlage 1).
- De dotatie aan de personele voorzieningen bedraagt € 0,55 miljoen.
- De geraamde verkoop van basalt van € 0,2 miljoen zal voor het grootste deel niet in het jaar 2015 plaatsvinden, maar doorschuiven naar een later tijdstip.
- Er is een verwacht voordeel op de rentelasten van ca. € 0,5 miljoen. De herstructurering van de langlopende geldleningen kostte € 2,0 miljoen. Hierdoor dalen de rentelasten in het tweede halfjaar 2015. In de eerste helft van 2015 kon tegen aantrekkelijke vergoedingen kort geld worden geleend. Ook is er eind juli 2015 een nieuwe langlopende geldlening van € 6,0 miljoen afgesloten tegen een lager tarief dan was begroot. Al deze rentevoordelen leveren in totaal een voordeel van € 0,5 miljoen op. Dit voordeel wordt gebruikt ter dekking van de eenmalige lasten van herstructurering van geldleningen. De benodigde onttrekking uit de algemene reserve komt hiermee uit op € 1,5 miljoen.
- GBLT heeft in haar Berap om een extra bijdrage gevraagd voor het Programma Gegevensbeheer 2015/2016. Het aandeel van Waterschap Zuiderzeeland hierin is € 0,1 miljoen.
- De belastingopbrengsten van het jaar 2015 moeten naar beneden worden bijgesteld. De WOZ-waarde van woningen is sterker gedaald dan was voorzien. Daarnaast verwacht GBLT minder Zuiveringsheffing bedrijven te kunnen opleggen. In totaal gaat het om een neerwaartse bijstelling van ruim € 0,2 miljoen.
- GBLT verwacht dat de belastingopbrengsten van voorgaande jaren € 0,1 miljoen lager zullen uitvallen dan in de jaarrekening 2014 was voorzien.
- In het jaar 2015 zullen de natuurbezwaren worden afgehandeld. Een exact bedrag hiervoor is nog niet te melden. In deze prognose wordt ervan uitgegaan dat een groot deel van de bezwaren terecht is en dat de financiële schade € 0,4 miljoen zal zijn.

Naast extra lasten of lagere opbrengsten wordt er ook een aantal lagere lasten en / of hogere opbrengsten gemeld.

- Zowel Het Waterschapshuis als Aqualysis laten in hun afrekeningen van het jaar 2014 een lagere bijdrage zien dan was opgenomen in de jaarrekening 2014.
- Er worden lagere energielasten gemeld bij de zuiveringen van in totaal € 0,1 miljoen. Voor de komende jaren worden als gevolg van prijseffecten organisatiebreed ook lagere energielasten verwacht (ca € 0,35 miljoen per jaar). Dit zal worden meegenomen bij de opstelling van de meerjarenbegroting.
- Er wordt slechts een beperkt beroep gedaan op de centraal geraamde inflatieruimte. Het verwachte voordeel bedraagt € 0,4 miljoen. In 2015 wordt dit incidenteel gebruikt ter dekking van inhuurlasten. Voor 2016 en verder leidt dit tot een structureel voordeel ten opzichte van de cijfers uit de voorjaarsnota van ook € 0,4 miljoen per jaar. Hiermee zal rekening worden gehouden bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2016-2019.
- De afschrijvingslasten zijn iets lager dan begroot. Dit komt voor een groot deel door het opschuiven van de investering in de beluchting van de AWZI Almere. Dit levert ten opzichte van de begroting 2015 een voordeel op van € 0,2 miljoen.

Op totaalniveau is het de verwachting dat het jaarresultaat zal uitkomen tussen de € 0 en de - € 1,0 miljoen. In onderstaande tabel treft u de prognose jaarresultaat 2015 in zijn geheel aan. Hierbij is het verwachte verschil t.o.v. de oorspronkelijke begroting weergegeven in de kolom 'afwijking'.

TABEL 6.1 PROGNOSE JAARRESULTAAT 2015 (BEDRAGEN * € 1.000)

Omschrijving	Primitieve begroting	Prognose		Afwijking	
		Min	Max	Min	Max
Out of pocketlasten	38.518	38.771	39.221	-253	-703
Opbrengsten	-1.780	-2.613	-2.613	833	833
Personeelslasten	19.753	20.677	20.827	-924	-1.074
Centrale budgetten	1.775	1.304	1.304	471	471
Rentelasten	4.506	4.506	4.506	0	0
Afschrijvingen	9.316	9.076	9.076	240	240
Belastingopbrengsten	-68.848	-68.470	-68.120	-378	728
Resultaat	-3.240	-3.251	-4.323	-11	-961

- Een budgetverlaging wordt aangemerkt met een (-) teken,
- Een budgetverhoging wordt aangemerkt zonder teken

Bij de prognose jaarresultaat 2015 is wat betreft de afdelingsbudgetten de door de afdelingen opgestelde rapportages als uitgangspunt genomen. Hierbij is tevens een inschatting van een bandbreedte opgenomen.

De prognose van de centrale budgetten is opgesteld op basis van verwachtingen van hetgeen nu bekend is en op basis van realisaties uit het verleden. Het overschot van de centrale budgetten wordt voornamelijk veroorzaakt door een verwacht overschot van € 0,4 mln op de centraal in de begroting opgenomen ruimte voor inflatie.

De verwachtingen op de kapitaallasten zijn gebaseerd op het Investeringsplan 2016-2019, de in deze Berap opgenomen afwijkingen hierop, de effecten van de herstructurering en de recente ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

De verwachtingen op de belastingen zijn gebaseerd op de laatste rapportage van GBLT. Op basis van de voortgangsrapportage GBLT wordt een lagere watersysteemheffing gebouwd en zuiveringsheffing woningen verwacht en lagere opbrengsten van de zuiveringsheffing over voorgaande jaren.

6.2. Vastgestelde begrotingswijzigingen

In de Waterschapswet is geregeld dat de Algemene Vergadering van het waterschap het enige orgaan binnen een waterschap is dat geld beschikbaar kan stellen om zaken uit te voeren. Dit wordt ook wel het budgetrecht genoemd. Dit recht kan niet worden overgedragen aan het college van DenH. Volgens de Waterschapswet stelt de Algemene Vergadering de netto kosten per programma vast.

Eind november 2014 heeft de Algemene Vergadering de begroting 2015 vastgesteld. In de afgelopen periode heeft de Algemene Vergadering een aantal malen positief besloten over voorgestelde begrotingswijzigingen. Deze vastgestelde begrotingswijzigingen zijn in de onderstaande tabel 6.2 weergegeven.

TABEL 6.2 VASTGESTELDE BEGROTINGSWIJZIGINGEN 2015

Omschrijving	Programma	Baten/ Lasten	Vergaderdatum	Bedrag
Wijziging planning levering Basalt	Veiligheid	Baten	25 november 2014	- 173.000
Bestuursovereenkomst van Z naar Z	Schoon Water	Lasten	27 januari 2015	766.000
Bestuursovereenkomst van Z naar Z	Schoon Water	Baten	27 januari 2015	-766.000
Jaarrekening Aqualysis	Schoon	Baten	30 juni 2015	-59.000
Latere en mindere levering basalt	Veiligheid	Baten	29 september 2015	153.000
totaal				-79.000

Notatie begrotingswijzigingen:

- Een budgetverlaging wordt aangemerkt met een (-) teken,
- Een budgetverhoging wordt aangemerkt zonder teken

In de onderstaande tabel 6.3 wordt de begrotingsomvang per programma weergegeven na verwerking van de bovenstaande begrotingswijzigingen.

TABEL 6.3 NETTO LASTEN PER PROGRAMMA VÓÓR DE BERAP 2015

Netto lasten per programma	Primitieve begroting	Wijzigingen begroting	Begroting voor Berap 2015
Veiligheid	9.545.391	-20.000	9.535.891
Voldoende water	28.914.882	0	28.956.882
Schoon water	33.627.459	-59.000	33.620.959
Subtotaal netto lasten programma's	72.087.732	-79.000	72.113.732
Opbrengst belastingen	-68.847.732	-	-68.847.732
Saldo (te dekken uit reserves)	3.240.000³	-79.000	3.161.000

Notatie begroting:

- Baten worden aangemerkt met een (-) teken
- Lasten worden aangemerkt zonder teken

6.3. In deze Berap voorgestelde begrotingswijzigingen

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de voorgestelde wijzigingen per programma in deze Berap, waarbij de algemene kosten, die later worden verdeeld/doorbelast over de verschillende programma's zijn weergegeven onder de noemer Algemeen.

TABEL 6.4 BIJ- EN AFRAMINGEN NAAR PROGRAMMA

Programma	Bedrag
Veiligheid	-99.051
Voldoende water	143.051
Schoon water	-128.000
Bedrijfsvoering	633.000
Totale bijraming programma's	549.000

Notatie begrotingswijzigingen:

- Een budgetverlaging wordt aangemerkt met een (-) teken
- Een budgetverhoging wordt aangemerkt zonder teken

De belangrijkste oorzaken voor de voorgestelde begrotingswijzigingen zijn als volgt: Bij de programma's Veiligheid en Voldoende Water is er sprake van een verschuiving van opbrengsten. Verder wordt er bij het programma Voldoende water een bijraming gevraagd van € 44.000 voor het inhuren van capaciteit voor het wegwerken van achterstalige vergunningen en vergunningaanvragen Oosterwold. Het gaat hierbij om vergunningen als gevolg van gebiedsgerichte projecten.

³ Het saldo van baten en lasten in de primitieve begroting wordt gedekt uit de inzet van de bestemmingsreserve voor tariefsegalisatie.

De neerwaartse bijstelling van het programma Schoon Water wordt voor het belangrijkste deel veroorzaakt door lagere energiekosten.

De verhoging onder Bedrijfsvoering / doorbelastingen wordt veroorzaakt door een bijraming van inhuur en een dotatie aan de personele voorziening. Deze kosten worden verdeeld over de programma's Veiligheid, Voldoende Water en Schoon Water volgens de verdeelsleutel 10%-40%-50%.

In bijlage 1 bij deze Berap is een specificatie opgenomen van de voorgestelde begrotingswijzigingen.

In onderstaande tabel 6.5 is weergegeven hoe de bijgestelde begroting per programma eruitziet na vaststelling van de voorgestelde wijzigingen:

Tabel 6.5 bijgestelde begroting per programma na vaststelling voorgestelde wijzigingen.

Netto lasten per programma	Bijgestelde begroting voor Berap	Voorgestelde wijzigingen	Bijgestelde begroting na Berap
Veiligheid	9.535.891	-35.571	9.500.140
Voldoende water	28.956.882	396.251	29.353.133
Schoon water	33.620.959	188.500	33.809.459
Subtotaal netto lasten programma's	72.113.732	549.000	72.662.732
Opbrengst belastingen	-68.847.732	-	-68.847.732
Saldo (te dekken uit reserves)	3.161.000	549.000	3.815.000

Notatie begroting:

- Baten worden aangemerkt met een (-) teken
- Lasten worden aangemerkt zonder teken

6.4. Bestemmingsreserves

Naast de reguliere exploitatie budgetten worden ook bestemmingsreserves benut ter dekking van uitgaven in het jaar. Eind 2014 bedroeg het totaal aan bestemmingsreserves € 3,9 miljoen. De uitgaven die ten laste komen van de bestemmingsreserves lopen vaak over meerdere jaren. De verwachting is dat in 2015 een groot deel van de bestemmingsreserves zal worden benut voor het doel waarvoor zij zijn ingesteld. De inschatting is dat de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves (inclusief het deel m.b.t. de herstructurering van de leningen) in 2015 zullen uitkomen tussen de € 3,0 en € 4,0 miljoen. Tezamen met de verwachte onttrekking van de egalisereserve (ook € 3,0 tot € 4,0 miljoen) zal de reserveomvang eind 2015 weer ruim uitkomen onder het maximum van de bandbreedte van € 30 miljoen uit het reservebeleid.

Systematiek bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve wordt ingesteld door de Algemene Vergadering. Vervolgens wordt een onttrekkingsvoorstel ingediend bij de Algemene Vergadering. Na instemming met dit voorstel, kan het toegestane bedrag worden besteed. In het jaar van besteding wordt, ter grootte van het bedrag van de werkelijke besteding, het bedrag onttrokken aan de bestemmingsreserve (uiteraard maximaal tot het toegestane bedrag waarvoor onttrekking bestuurlijk is goedgekeurd).

Stand van zaken bestemmingsreserves

In tabel 6.6 hieronder wordt de stand van zaken per bestemmingsreserve gerapporteerd. In de laatste kolom is opgenomen welke bedragen nog maximaal onttrokken mogen worden in 2015. Deze bedragen zijn gebaseerd op bestuurlijke besluitvorming welke reeds heeft plaatsgevonden (door de AV goedgekeurde totaalbedragen van onttrekking minus de daadwerkelijke onttrekkingen in voorgaande jaren).

Tabel 6.6 stand van zaken bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve baggeren Almere		
omvang reserve eind 2014	405.000	De reserve is gevormd vanuit de afkoopsom die de gemeente Almere heeft betaald ter dekking van de kosten van het wegwerken van de baggerachterstanden in Almere. Indien de reserve na uitvoering van de resterende werkzaamheden in 2015 (baggeren Industriehaven Almere, wat gepland staat in het najaar) een (beperkt) batig saldo heeft, ontvangt u een voorstel hieromtrent.
maximaal nog te onttrekken va 2015 obv besluitvorming	405.000	
Bestemmingsreserve Stedelijk Water		
omvang reserve eind 2014	918.000	De reserve dient ter dekking van de kosten van het 1e en 2e maatregelenprogramma stedelijk water en een aantal aanvullende maatregelen. Op 28 april 2015 heeft de AV ingestemd met een actualisatie van de bedragen voor de verschillende maatregelen. De programma's lopen meerdere jaren.
maximaal nog te onttrekken va 2015 obv besluitvorming	918.000	
Bestemmingsreserve Duurzame oevers		
omvang reserve eind 2014	622.000	Deze reserve die bij instelling €1.020.000 bedroeg is benut voor het inhalen van achterstanden in de aanleg van duurzame oevers. Hiervoor resteert nog een mogelijke onttrekking van € 91.400. In september 2015 heeft de AV ingestemd om de bestemmingsreserve te benutten voor het verwachte tekort op de aanleg duurzame oevers 2015 te dekken voor een bedrag van € 260.000.
maximaal nog te onttrekken va 2015 obv besluitvorming	351.400	
Bestemmingsreserve Buitendijks		
omvang reserve eind 2014	500.000	De bestemmingsreserve Buitendijks is gevormd vanuit het jaarresultaat 2012 (AV 25 september 2012 en 28 mei 2013). Conform het AV-besluit van 28 oktober 2014 worden deze gelden in 2015 en 2016 ingezet voor de realisatie van de verbeteropgave in de gebieden Parkhaven en Muiderzand en voor projectmanagementkosten.
maximaal nog te onttrekken va 2015 obv besluitvorming	500.000	
Bestemmingsreserve Windpark NOP		
omvang reserve eind 2014	88.000	De reserve is gevormd vanuit het jaarresultaat 2012 en bedroeg toen € 150.000. De reserve wordt benut ter dekking van de kosten van het toezicht op de bouw van het windpark.
maximaal nog te onttrekken va 2015 obv besluitvorming	88.000	
Bestemmingsreserve Huisvesting, ICT en mobiele communicatie		
omvang reserve eind 2014	850.000	Deze reserve is op 28 mei 2013 gevormd vanuit het jaarre-

maximaal nog te onttrekken va 2015 obv besluitvorming	850.000	sultaat 2012. De AV heeft op 30 september 2014 ingestemd met onttrekking van de reserve voor mobiele communicatiemiddelen, computerapparatuur. De AV heeft goedkeuring verleend tot onttrekking van deze bestemmingsreserve op 30 september 2014 ten behoeve van mobiele communicatiemiddelen, computerapparatuur en meubilair en inrichting fase 1.
Bestemmingsreserve Verkiezingen		
omvang reserve eind 2014	570.000	De reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van de verkiezingen. Op 30 juni 2015 heeft de AV ingestemd met de onttrekking van de reserve van € 566.674,-. Het resterende deel is toegevoegd aan de algemene reserve.
maximaal nog te onttrekken va 2015 obv besluitvorming	570.000	

Op 29 september 2015 heeft de AV ingestemd met de vorming van een reserve voor duurzame energie ter grootte van totaal € 1,0 miljoen.

Verder heeft de AV op 30 juni 2015 ingestemd met een onttrekking van maximaal € 2,0 miljoen voor de herstructurering van de leningenportefeuille. Deze herstructurering is inmiddels gerealiseerd. De daadwerkelijk benodigde onttrekking hiervoor bedraagt € 1,5 miljoen.

6.5. Investeringen

Volgens de vastgestelde Meerjarenbegroting 2015-2018 bedraagt de totale uitgave aan investeringen in 2015 € 14,8 mln. In het in het voorjaar van 2015 vastgestelde Investeringsplan 2016-2019, met daarin verwerkt de wijzigingen voortkomend uit de voortgangs- en actualisatierapportage, is dit bedrag bijgesteld naar € 10,2 mln. Deze bijstelling werd voor het grootste deel veroorzaakt door het naar achteren verschuiven de investering in Samen Beter Werken. De huidige prognose is dat de investeringsuitgaven eind dit jaar € 8,9 mln zullen bedragen. De realisatie van de investeringsuitgaven komen daarmee naar verwachting uit op 87% van de uitgaven zoals opgenomen in het investeringsplan bij de voorjaarsnota. De verwachte realisatie van de in 2015 geplande investeringsuitgaven geeft, per programma, het volgende beeld.

Tabel 6.7 raming investeringsuitgaven voor het jaar 2015.

Programma	begr 2015	Inv plan 2016-2019	Huidige prognose	% real tov inv plan
Veiligheid	€ 1,0 mln	€ 0,8 mln	0,6 mln	69%
Voldoende Water	€ 1,0 mln	€ 1,9 mln	1,7 mln	90%
Schoon Water	€ 7,5 mln	€ 6,5 mln	6,1 mln	93%
Bedrijfsvoering	€ 5,3 mln	€ 1,0 mln	0,5 mln	56%
Totalen	€ 14,8 mln	€ 10,2 mln	8,9 mln	87%

Bij de programma's waar de realisatie van de uitgaven van een investering medio augustus beneden de 50 % ligt én de absolute afwijking ten opzichte van de geplande investeringsuitgave in 2015 meer dan € 20.000 bedraagt, is een inventarisatie gedaan naar de verwachtingen voor de tweede helft van 2015. De investeringen die vervolgens niet geheel volgens planning tot besteding komen in 2015, worden hieronder toegelicht.

Veiligheid

Van het project *Verbeteropgaaf buitendijkse regionale keringen* (geplande uitgaven 2015: € 0,7 mln.) zal in 2015 € 0,4 mln. worden uitgegeven. Het resterende deel van de geplande uitgaven in 2015 verschuift naar volgend jaar. Het investeringskrediet wordt benut voor de werkzaamheden in Zeewolde, de werkzaamheden in Parkhaven en Muiderzand worden (conform AV-besluit oktober 2014) gefinancierd uit de bestemmingsreserve Buitendijks. De werkzaamheden in Zeewolde liggen op schema. De werkzaamheden in de vakken 8/21/19 in Zeewolde (de Eilandgracht), die eigendom zijn van de gemeente Zeewolde, zijn aanbesteed. Met de gemeente Zeewolde is overeenstemming bereikt over de te betalen vergoedingen voor de Rede en kop Noordereiland. Voor de overige vakken (particulieren) zijn de voorbereidingen gestart en zal het zwaartepunt van de werkzaamheden in 2016 liggen.

Voldoende Water

Van het project *Automatiseren stuwen vijzel* (geplande uitgaven 2015: € 120.000), zal in 2015 € 80.000 worden uitgegeven. Na realisatie zijn alle in dit project voorziene stuwen geautomatiseerd. Van dit project kan € 40.000 worden afgeraamd.

Van het project *Renovatie stuw NOP* (geplande uitgaven 2015: € 55.000), zal in 2015 € 20.000 worden uitgegeven. Voor dit project moet alleen de automatisering van de stuw nog worden ingeregeld en worden betaald. Van dit project kan € 35.000 worden afgeraamd.

Schoon Water

Voor het project *Zonnepanelen AWZI Dronten* (geplande uitgaven 2015: € 320.000) is de verwachting dat eind dit jaar een bericht van RVO verwacht wordt betreffende de toekenning van SDE-subsidie (dit zou aanvankelijk augustus/september dit jaar zijn). Indien SDE-subsidie wordt toegekend, kan een kredietaanvraag worden gedaan. De geplande uitgaven voor 2015 verschuiven hiermee naar volgend jaar. In 2016 zal het project, indien SDE wordt verkregen, volledig worden gerealiseerd.

Voor het project *AWZI Tollebeek verv slibinstallatie - Ephyra* is een voorbereidingskrediet gevoteerd. De pilot is met succes afgerond. Het rendement van de pilotinstallatie is beter dan de rendementen van de labonderzoeken. In oktober 2015 wordt aan de AV de keuze voorgelegd om een ontwerp en bestek op te stellen voor de basisvariant of de variant met de Ephyra. In dit voorstel zullen ook de nieuwe investeringsramingen worden meegenomen.

Voor de projecten *Renovatie RG 169 Zeewolde / Renovatie RG 645 Ketelhaven beneden / Renovatie RG 650 Ketelhaven boven / Renovatie RG 155 Zeewolde / RG 184 Zeewolde* geldt dat de werkzaamheden zijn afgerond en de onderhoudstermijn is ingegaan. De aanbesteding van deze vijf projecten is gunstig geweest. Hierdoor kan op deze projecten als volgt worden afgeraamd: Renovatie RG 169 Zeewolde € 30.000 / Renovatie RG 645 Ketelhaven beneden € 30.000 / Renovatie RG 650 Ketelhaven boven € 50.000 / Renovatie RG 155 Zeewolde € 50.000 / RG 184 Zeewolde € 7.000.

Bedrijfsvoering

Van het project *e-HRM* (geplande uitgaven 2015: € 125.000), zal in 2015 € 100.000 worden uitgegeven. Het resterende deel van de geplande uitgaven in 2015 verschuift naar volgend jaar. Vanuit Het Waterschapshuis (HWH) is e-HRM aanbesteed; wij haken aan bij de koplopers om processen te harmoniseren. De verdere implementatie vindt plaats vanaf 2016.

Voor het project *Toegangscontrole* (geplande uitgaven 2015: € 100.000) worden in 2015 geen uitgaven voorzien. De geplande uitgaven in 2015 verschuiven naar volgend jaar. De investering is in afwachting van het vervolg van Samen Beter Werken (SBW) en zal in samenhang met de SBW-planning worden gestart.

De uitvoering van het project *Samen Beter Werken* heeft door de quick scan naar alternatieve vormen van huisvesting (o.a. gezamenlijke huisvesting met gemeente Lelystad) vertraging opgelopen. De focus ligt voor wat betreft het investeringskrediet tot en met

eind 2015/begin 2016 op het voorbereiden van een uitwerkingsvoorstel. Planning is om deze begin 2016 te behandelen in de AV. Als het krediet vrijgegeven wordt, kan de aanbesteding en gunning plaatsvinden en gestart worden met de verbouwing. Doelstelling is om het pand aan de Lindelaan begin 2017 verbouwd en gereed te hebben gemaakt om samen beter te kunnen werken. Bij de start van het projectteam was reeds een voorbereidingskrediet van € 100.000 gevoteerd. Het project SBW vergt een flinke inzet van eigen personeel en voor een deel hiervan wordt vervangende capaciteit ingehuurd. Het huidige voorbereidingskrediet is niet toereikend om de (vervangende) capaciteit te dekken (bij Waterschap Zuiderzeeland hebben voorbereidingskredieten vaak een omvang van ca. 10% van het totale krediet. In dit geval is dit slechts 2%). Getracht wordt om voor de lasten van 2015 dekking te vinden binnen bestaande budgetten in de organisatie. Indien dit niet lukt, zal de AV een voorstel ontvangen voor de aanvullende dekking. De verwachting is dat het voorbereidingskrediet in 2015 volledig wordt benut. De overige € 4,2 miljoen zal voor het grootste deel eind 2016, begin 2017 worden uitgegeven.

Het project *Schade Regio Noord* (geplande uitgaven 2015 € 101.000) heeft in het kader van het project Samen Beter Werken even on-hold gestaan. Uit een uitgevoerde studie naar andere locaties blijkt dat het herstellen van de schade op het regiokantoor het meest aantrekkelijk is. Op dit moment wordt bekeken in hoeverre het mogelijk / doelmatig is om het herstellen van de schade te combineren met de benodigde aanpassingen van het nieuwe kantoorconcept. De geplande investeringsuitgaven van 2015 verschuiven naar volgend jaar.

Effect richting (concept) MJB 2016-2019

De hierboven genoemde wijzigingen zullen worden verwerkt in de kapitaallasten van de (concept) Meerjarenbegroting 2016-2019. Het effect op de kapitaallasten voor het jaar 2016 is overigens relatief beperkt (enkele tienduizenden euro's). Dit komt onder andere vanwege het feit dat de oplevering van een aantal projecten reeds in 2016 gepland was (o.a. de beluchting in Almere). Het startmoment van afschrijven wijzigt daardoor niet in alle gevallen.

6.6. Risicoparagraaf

Hieronder wordt een aantal specifieke risico's benoemd die op dit moment actueel zijn en waarvan de omvang relatief groot is.

Energiebelasting

Met de Belastingdienst loopt al langere tijd een discussie over de energiebelasting. De discussie gaat over de wijze waarop binnen het waterschap de zogenaamde stelselbenadering wordt toegepast. Bij de toepassing van de stelselbenadering worden een aantal bij elkaar horende objecten (bijv. een aantal rioolgemaal en de AWZI) van het waterschap voor de energiebelasting als een object behandeld, wat leidt tot minder te betalen energiebelasting. De Belastingdienst voert onderzoek uit of het waterschap de stelselbenadering in haar ogen op een juiste wijze heeft toegepast. Op dit moment bevindt de discussie zich nog in de fase van meningsvorming bij de Belastingdienst en is er nog geen sprake van een rechtelijke procedure. Indien het eindresultaat van de discussie (en de eventuele procedure) is dat de stelselbenadering niet juist is toegepast, kan dat leiden tot aanzienlijk hogere kosten voor het waterschap. Waterschap Zuiderzeeland is overigens niet het enige waterschap waar m.b.t. dit onderwerp discussie is met de Belastingdienst.

Afvalstoffenheffing

Vanaf 1 januari 2015 is de afvalstoffenheffing van kracht. Dit geldt voor al het afval dat wordt verbrand behoudens het zuiveringsslib dat wordt verbrand in de zogenaamde monoverbranders (SNB, HVC) wat vrijgesteld is. Eind 2014 is een discussie ontstaan over zuiveringsslib dat mee verbrand wordt met het overige afval. Hiervoor wordt op dit mo-

ment nog steeds onderzoek gedaan of dit staatsteun betreft. Dit onderzoek vindt plaats in Brussel.

Voor Waterschap Zuiderzeeland betekent dit dat er onduidelijkheid is of het zuiverings-slib van de zuivering Almere onder de afvalstoffenheffing valt. Tevens is onduidelijk welk deel van het zuiverings-slib hieronder valt: het drogestofgedeelte of de gehele slibkoek met ca. 80 % water. Ook is onduidelijk wie eventueel voor de extra kosten zal moeten opdraaien (contract met GMB is in dezen onduidelijk). Op dit moment brengt GMB de afvalstoffenheffing niet in rekening bij Waterschap Zuiderzeeland.

Indien blijkt dat de afvalstoffenheffing betaald dient te worden door Zuiderzeeland waarbij het over het gehele tonnage gaat, dan zal er sprake zijn van een toename van de eindverwerkingskosten met max. € 275.000,- per jaar.

De exportheffing heeft geen nadelige gevolgen voor Zuiderzeeland.

Schadeclaims

In de jaarrekening is opgenomen dat de omvang van het financiële risico van de schade-dossiers € 1,3 miljoen bedraagt. Tussen het opstellen van de jaarrekening en de voortgangrapportage zijn hierin geen significante wijzigingen opgetreden.

Bodemverontreiniging Blocq van Kuffeler

Bij gemaal de Blocq van Kuffeler staan nog twee silo's die gebruikt werden als opslag voor brandstof. Na de elektrificatie van gemaal de Blocq van Kuffeler zijn deze silo's niet meer in gebruik en deze dienen gesloopt te worden. Hierbij is de kans aanwezig dat de grond onder deze silo's verontreinigd is en gesaneerd moet worden. Er is een plan van aanpak opgesteld waarin wordt ingegaan op de verwijdering van de silo's en de eventuele bodemverontreiniging. Pas na verwijdering van de silo's kan vastgesteld worden of en in welke mate er sprake is van bodemverontreiniging en welke kosten hier dan eventueel mee gemoeid zijn. De verwachting is dat in oktober (voor het stormseizoen) de tanks verwijderd zijn, daarnaast is de verwachting dat eind 2015 meer duidelijkheid is verkregen rondom een eventuele bodemverontreiniging.

6.7. Financiering / Treasury

Herstructurering leningen

Op 30 juni 2015 heeft de AV ingestemd met de herstructurering van een aantal geldleningen. Hierbij zijn oudere geldleningen met een rentepercentage boven de 5% omgezet in een tweetal nieuwe geldleningen met rentepercentages die onder de 2% liggen. Het verschil in marktwaarde tussen de oude en nieuwe leningen (€ 2,0 mln) is hierbij verrekenend. Deze lasten zullen in 2015 voor € 0,5 mln worden gedekt uit het verwachte voordeel op de rentelasten in 2015. Voor het overige deel worden de lasten, conform het AV-besluit van 30 juni, gedekt uit de algemene reserve.

Nieuwe langlopende lening afgesloten

Verder is begin juli 2015 een nieuwe langlopende lening afgesloten voor een periode van 20 jaar tegen een rentepercentage van 1,514%. De huidige verwachting is dat er in de rest van 2015 geen nieuwe langlopende lening afgesloten hoeft te worden.

Maximale korte financiering tegen zeer lage rente

Het waterschap streeft er bij de invulling van de financieringsbehoefte naar om maximaal gebruik te maken van de kortlopende financieringsmogelijkheden omdat de rente op kortlopende schulden doorgaans lager is. In maart 2015 is de AV op de hoogte gesteld van het feit dat de kasgeldlimiet in verband met dit streven tijdelijk overschreden zou worden. Een tijdelijke overschrijding past binnen de kaders van de Wet Fido. Voor het grootste deel van de kortlopende financieringsbehoefte zijn dit jaar tot op heden kasgeldleningen afgesloten. In de huidige marktomstandigheden met zeer lage renteniveaus is dat mogelijk geweest tegen negatieve rentepercentages (circa -0,1%).

Bijlage 1: Specificatie bij- en aframingen per programma

Tabel 1 overboekingen, bij- en aframingen

Programma	Bedrag	Toelichting
Veiligheid	15.000	Overbesteding bij strategische beleidsvorming door complexiteit nieuwe normering
	-18.551	Verwachte meeropbrengsten verwacht leges programma Veiligheid
	-95.500	Verschuiving binnen opbrengsten watersysteem (van programma voldoende water naar programma veiligheid)
Voldoende water	44.000	Extra geld voor wegwerken van achterstallige vergunningen en vergunningaanvragen Oosterwold. Het gaat hierbij om vergunningen als gevolg van gebiedsgerichte projecten
	18.551	Verwachte minderopbrengsten verwacht leges programma Voldoende water
	95.500	Verschuiving binnen opbrengsten watersysteem (van programma voldoende water naar programma veiligheid)
Schoon water	-15.000	Het budget voor erfmissiescans wordt door een andere opzet slechts voor de helft uitgegeven. De erfmissiescans zullen worden uitgevoerd door adviseurs van gewasbeschermingsmiddelenleveranciers en adviesdiensten (verenigd in Agrodis).
	-25.000	Lagere lasten rioleringsbeleid
Bedrijfsvoering	-103.000	Besparing op energiekosten zuiveren als gevolg van prijsdaling.
	-15.000	Lagere lasten algemeen waterbeleid (gebruikt ter dekking extra lasten beleid veiligheidsnormering)
	25.000	Inhuur algemeen waterbeleid
	-44.000	Verschuiving van gebiedsgerichte projecten naar Oosterwold
	156.000	Bijraming ter dekking van tekort op inhuur
	16.000	Arbo-gerelateerde trainingen vallen hoger uit dan gepland
495.000	Dotatie aan personele voorziening	
Totaal	549.000	

legenda

Overboeking budget tussen programma's

Aframing budget

Bijraming budget